

DİPLİOMAT

№ 03-04 (79-80) 01-29 fevral, şubat 2008
Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

İctimai-siyasi qəzet
Rojnama civakî û sîyasi

Qiyməti, 30 qəpik
Hêjaye

AZƏRBAYCAN PREZİDENTİ İLHAM ƏLİYEV MƏŞHUR YAZICI ÇİNGİZ AYTMATOVU QƏBUL ETMİŞDİR

Hovitî: Termê çekdarêن HPG-ê hatin gurandin Səh.3

İnsanlıq, dostluq, demokratiya olan yerdə, mührabə nəyə lazım, yetər artıq, bəs deyilmi kürd-türk analarının göz yaşları? Səh.5

Лейла Зана призвала курдов уклоняться от службы в армии

Сегодня десятки тысяч курдов в Диярбакыра вышли на улицы города и провели марш против военной операции в Иракском Курдистане. Səh.13

Масуд Барзани: вопрос РПК – внутреннее дело Турции

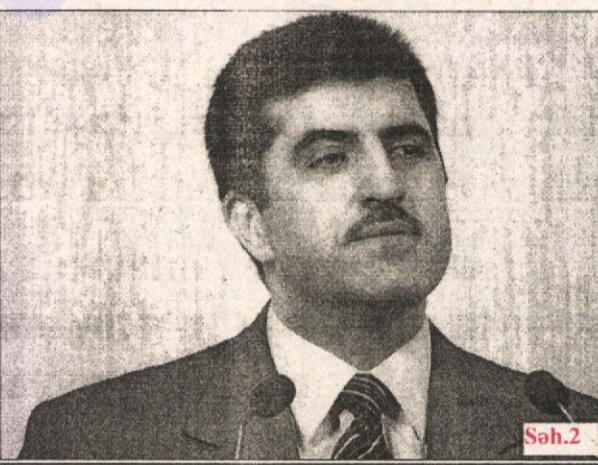
Телеканал «Аль Арабия» взял интервью у президента Курдистана Масуда Барзани, который подверг резкой критике безразличие правительства... Səh.16

“Tenê kerkûkî dikarin li ser Kerkûkê biaxivin”

“Maddeya 140-ê maddeyeka destûrê ye, 12 milyon welatiyên Îraqê ew qebûl kiriye. Mud-detekî 6 mehîn din jî re hatiye diyarkirin ku ew bêcîbicîkirin. Səh.3

Barzanî ji Buş xwest ku dawû li Operasyonê bê

Kurdî ket ser pasaporten Îraqê û Kurdistanê Səh.3

Опубликован новый документ о помощи Сталина Иракскому Курдистану Səh.15

Em bawarin hûnê kar û xebata çandî pêş bixin

Bulent Orakoglu ideayeke din dike: Ez zanim kî Turgut Ozal kuşt Səh.3

Şəhid Xocalı

Alov göydən yağır, eşitmır Bakı, Orada gedirdi kürsü davası. Başa yaraşmayan həmin başdakı, Eşitmır çöllərdə minlərlə yası.

Şəhid Xocakının harayalarını, O qulağı "karlar" eşitmədilər. Qorudular şəxsi saraylarını, Xocalıya köməyə getmədilər.

Nəriman Əyyub

Бюлент Эрсой: "Если бы у меня был бы сын, я бы не пустил его в армию"

"Если бы у меня был сын, я бы не пустил его в армию" - заявил вчера в прямом эфире популярный турецкий певец Бюлент Эрсой.

Səh.13

Səh.12

Celal Talebanî naçe Tirkiyeyê

Wêzirê derve yê İraqê Hoşyar Zebarî di daxuyaniyekê de ji bo TV-yek erebi ragihand ku Serokkomar Celal Talebanî daweta Abdullah Güç qebûl kiriye lê êhti-maleke mezin di vê dema-hesas de é ev serdan çê nebe.

Her weha Zebarî di vê daxuyaniya xwe de xwest civinê sêqolî di navbera DYA, Tirkîye û İraqê de disa destpê bikin

Rusya li dijî operasyona Tirkiyê derket

Me gelek caran ji bo Tirkîye anî zimîn ku, mudaxeleya leşkerî tenê kîşeyâ li navçê zêdetir dike.

Rusya eşekere kîr ku, ew li dijî helwêsta Tirkîye ye û baweriya wê ew e ku oparasyonê wisa ji bili tevlîheviyê nikare ci pîrsan çareser bike. Li ser navê hikumetê, payivdar Mihail Kaminim wisa axifi:

Me gelek caran ji bo Tirkîye anî zimîn ku, mudaxeleya leşkerî tenê kîşeyâ li navçê zêdetir dike, çareseriya pîrsîrêkîn dijwar bi rîya rîzgirtina sînorê welatê din mumkûn e. Me bala hikumetâ Tirkîye kîsand ku careke din helwêsta xwe binirxîne.

Me ev pîrs, di demâ serdana Wezîrê Karê Derve Ali Babacan bo Rusyayê jî, anî bîra wî.

Em careke din banga xwe dîghînin welatên cînar, ku ji bo pîrsîrêkîn xwe nekevin xaka welatên cînar û rîzê ji wan re bigirin

Robert Gates: Operasyona Tirkiyeyê bisernakeve

Wezîrê parastîne yê Amerîkayê Robert Gates evrî ragihand, ku operasyona leşkerî ya Tirkiyeyê ê neserkîti be û tî armancen xwe jî pîk nehene

Gates got ku ev operasyon nikare çekdâren kurdan ji wan deveren asî derbixe û daxwaz ji hukumeta tîk kir, ku bi rîyekâ siyasi û aborî pîrsî çareser bike

Gates bêjedana xwe ya han li Avustraliyê di kongreyeka rojnamevanî de da got, ku li gora tecrubuya Amerîkayê ya li İraqê û Afganistanê, awaye leşkerî bi tenê jî bo çareserkirina pîrsen weha ne bes e.

Gates da zanîn, ku serkevîn bi vê awayî (awaye leşkerî) bi dest ve nahê û herçiqası kirdarê leşkerî bîhîn encamdan, divê pî re kirdarê siyasi û aborî jî hebin.

Gates daxwaz ji Tirkîye jî kir, ku siyasetek giştîrî di vê warê de pîk bîhîne û daxwaz ji supayê Tirkîye di nêziktirê dem de hêzîn xwe jî wir derbixe.

Tirkîye jî kir, ku operasyonê di zûtirê dem de rawestine.

Gates di beseke bêjedana xwe de got: Amerîka dê bi berdewamî pîzantînîn (informasyonîn) saloxegerî bide Tirkiyeyê, belê di heman (eymî) demê jî de, Amerîka daxwazî ji supayê Tirkiyeyê dike ku di êrisen xwe de hûrbîn (bi diqqet) bin, da xelkîn bêguneh nekevin ber wan êrisan. Gates got, herweha em dixwazin ku supayê Tirkîye di nêziktirê dem de hêzîn xwe jî wir derbixe.

Aûstralya: Divê Tirkîye di zûtirê wextê de vekişe

Smith xwest ku Tirkîye serweriya İraqê ihlal neke û got "Weka ku wezîrâ derva ya DYA Condoleezza Rice jî ifade kîrî" divê Tirkîye di dema herî kin de dawî li operasyonê bîne û vekişe.

Her weha Stephen Smith got haya wî di derheqê hejmara eskerîn tîk ku besdari operasyonê bûne nîne lê hejmara ku di medyayê de beleb dîbin kare ne rast bin"

Wezîrê derve yê Aûstralîyayê Stephen Smith bang kir ku Tirkîye di dema herî nîz de hêzîn xwe jî İraqê vekişine.

Barzanî ji Buş xwest ku dawû li Operasyonê bê

Serokê hukumeta Kurdistane Nêçîrvan Barzanî ev roj ragihand, ku serokê herêma Kurdistanê Mesûd Barzanî nameyek bi lez ji serokê Amerîka George W. Bush re şandîye, da ku ew bi xwe vê rewşa alov a operasyona Tirkîye bi dawî bine.

Serokê hukumeta herêmê ev yek iro di kongireyaka rojnamevanî de got. Kongre li avayîha encûmena wezîran li Hewlêrê hat kîr. Serokê hukumeta herêmê weha got, "nûnerîyên hukumeta herêmê yê ku li derve ne, nameyên protestokirinê ji serokê gelek dewletên Ewropayê re jî şandîne."

Serokê hukumetê got ku amerîkayîyan ji wan re gotine, ku ev operasyon dê sînordar be û dê di destpêka vê salê de bi dawî bîhê, belê vaye meha sîyem a vê salê jî hat û hêna ev operasyon bi dawî nehatîye û ev arêse her berdewam e.

Nêçîrvan Barzanî tekez jî kir, ku berdewambûna vê operasyonê dê bîhêlê rewşa deverê bi temamî xerab bibe. Wî got, armanca operasyonê lêdana herêmê Kurdistanê ye û ne lêdana PKK-ê

ye, ji ber ku supayê Tirkîye jîrîxanaya aborî ya herêmê dide ber bombebaranê xwe.

Serokê hukumeta herêmê da zanîn, ku mafê hukumeta herêmê Kurdistanê ye ku bergîriyê di ber hevwelatîyên xwe de bike û berde-wam kir ku heta niha ti ziyan negihîjting hevwelatîyên herêmê, belê sî pir hatine herrifandin, ku hevwelatîyan wan di cûn û hatinê xwe de bi kar dihanîn.

Nêçîrvan Barzanî got: niha ev operasyon li cihêن dûr dihên kîr û pêşmerge li ewan cihan nînin, belê heger ziyan bigîhêjî hevwelatîyên me, em jî dê bergîriyê di ber xwe û wan de bikin.. Em naxwazin şerrê ti alîyan bikin, belê heger şerrê me bîhê kîr, em dê

bergîriyê di ber xwe de bikin. Nêçîrvan Barzanî weha dewam kir "em naxwazin şerr bi Tirkîye re bikin, ji ber ku Tirkîye di demen teng de alîkarîya me kîrîye.. Em Tirkîye cirana xwe hesab dîkin. Em rexne li helwestê hukumeta İraqê jî digirin, ji ber ku helwesten dewleten ewropayê ji hilwesti wê di vî bareyê de bi hêzît bû".

Serokê hukumeta herêmê go "Em bi hîvî ne ku ev pîrs bi rîyîn aştiyane bîhê çareserkirin.. Me berî niha pêşnyar kir, ku diyalogek bi alîkarîya Amerîka-Ankara-Baxdad û Hewlêrê bîhê sazdan û em heta niha jî li ser wê hilwesta xwe ne û em bawer dîkin, ku ev pîrs dê tenê bi rîyîn aştiyane bîhê çareserkirin."

Nêçîrvan Barzanî weha jî got "em hîvîdîr in ku ev operasyon ê zû temam bîbe, sînordar be.

Ew kar û kirdarêñ ku hukumeta herêmâ Kurdistanê ji bo ragirtin û nehiştina çalakîyên PKK pîk anîye, dê berdewam bin.. Hilwesta me ya li dijî PKK-ê jî dê berdewam be û em naxwazin ti alîji herêmâ me karêñ dijwar li dijî ciranêñ me encam bikin."

Ban Ki Moon hişyari da Tirkîye

Sekreterê giştî yê Neteweyen Yekbûyi Ban Ki Mon daxwaz ji Tirkîye kir ku sînorê İraqê binpê neke û rîzê lê bigire. Ban Ki Mon daxwaz ji PKK jî kir, ku êrisen xwe yê li dijî Tirkîye birawestîne.

Sekreterê Neteweyen Yekbûyi daxwaz ji İraqê û Tirkîye jî kir, ku hevkîriyê bi hev re bikin da hêmînê û aramiya van deveren sînorê yê navbera İraq û Tirkîye parastî bin. Li gorî radyoya "Sewa" Ban Ki Mon dem bi dem tê agahdarkirin ji pêşveçünê vê bûyeterê

yekê jî daxwaz kîrîye, ku divê yekser ev operasyon ên niha bîhîn rawe standin û ti operasyon ên din jî nehîn encam-dan.

Her bi vê hilwestê Ban Ki Mon re Yekîtiya Ewropayê ji daxwaza rawestandina operasyonan kîrîye û hişyari daye hukumeta Tirkîye, ku divê ew bi evê awayi arêseyê çareser neke. Yekîtiya Ewropayê weha da got: divê Tirkîye guhdarîya bangê demokratxwaz û astixwaz bike.

Tanqêñ amerîkî li ser riya Duhokê ne

Konvoyek artêsa DYA-ê ku ji 70 tanqan pîk tê ji Mûsilî ber bi Duhokê ve bi rî ket. Li gor agahiyêñ ku ji herêmê hatine bidestxistin konvoyeke mezin ya Tanqêñ amerîkî ji Mûsilî çûye Duhokê.

Ne diyare ev konvoya tanqan ya amerîkî ji bo ji bo ci dijê Duhokê?

Li Tirkîye û Kurdistana bakur 1446 zarok wendayî ne

Li gor tesbiten Serokatîya Mafen Mirova ya di bin baskê Serokwezîrtîya Tirkîye de, li Tirkîye herî zêde li İstenbolê û li Kurdistana bakur jî li Rihayê zarok wendayîne.

Serokatîya Mafen Mirova ya di bin baskê Serokwezîrtîya Tirkîye de, dest bi xebata tesbitkirina hejmara zarokê wendayî ê sedema wendabuna wan kir.

Li gor ragihandina malpera serokwezîrtîye, di çarçoveya vê xebatê de, ji hemû muduriyeten ewlehiyê yê bajaran, muduriyeten perwerdeyê, muduriyeten xizmeta civakî û saziyên civakî yê sîvîl, hafîye xwestin ku hemû agahî û istefistikîn di derbarê zarokê wendayî de, bi maîlan bo Serokatîya Mafen Mirova ya Serokwezîrtîye bîn sandin.

Piştî vê daxwaza serokwezîrtîye,

li gor rapora ku ji alîyê MudurÇyeta Giştî ya Ewlehiyê ve, ji Serokwezîrtîye re hatîye şandin, li Tirkîye û Kurdistana bakur, hejmara zarokê wendayî hezar û 446 e.

Li gor vê raporê; li Tirkîye herî zêde li İstenbolê û li Kurdistana bakur jî li Rihayê zarok wendayî ne.

Li gor vê raporê, hejmara zarokê wendayî yê li bajaran Kurdistana bakur wisa ye: Riha 57, Diyarbekir 40, Wan 26, Dilok 25, Sirt 18, Batman 17, Colemêrg 17, Qers 11, Agîrî 9, Şîrnex 8, Bedlîs 6, Kilis 6, Cewlik 4, Elezîz 2, Erzingan 1 û Semsûr 1.

"Tenê kerkûkî dikarin li ser Kerkûkê biaxivin"

Maddeya 140-ê maddeyeka destûrê ye, 12 milyon welatiyên İraqê ew qebûl kiriye. Muddetekî 6 mehîn din ji re hatiye diyarkirin ku ew bêcibicikirin.

Serokkomarê İraqê Celal Talebanî duh dawû li hevditinê xwe yên Kerkûkê anî û di dawiya hevditinan de civîneka ragihandinê lidarxist. Di civîne de serokkomar Celal Talebanî gelek aliyan pirsa Kerkûkê û

hevditinê xwe yên li vê bajarê ronî kîrin û got: "Tenê kerkûkî dikarin li ser Kerkûkê biaxivin"

Celal Talebanî heft daxwazên tirkmenen Kerkûkê qebûl kîrin

1. Serokatiya belediyeye Kerkûkê ko di destê kurdan de ye dê bête dan bo tirkmenan.

2. Cihgiriya waliyî Kerkûkê ko di destê ereban de ye dê bête dan bo tirkmenan.

3. Serokatiya daireya Midüriya Saxlemiyê dê ji tirkmenan re be.

4. Serokatiya daireya Midüriya Ticaretê dê ji tirkmenan re be.

5. Li Kerkûkê ji bili ereb û kurda dê tirkmenê ji bibe zimanê resmi.

6. Qeymeqamiya merkezî ya Kerkûkê dê ji tirkmenan re be.

7. Meclisa wîlâyeta Kerkûkê dê li gor qaydeya ji % 32-ê bêt ava kîrin û ji % 32 bo kurdan, ji % 32 bo tirkmenan, ji % 32 bo ereban û ji % 4 ji bo mesîhiyan be.

İdiaya tirkan ew e ko Celal Talebanî di serdana xwe ya vê dawiyê ya Kerkûkê de ev soz dane tirkmenan û qet behsa ka tirkmen dê li hemberî vê ci ji kurdan re bikin yan ci bidin kurdan nayê kîrin.

Bulent Orakoglu ïdeayeke din dike: Ez zanim kî Turgut Ozal kuşt

ban û ji teretê heman kesan u kontrgerîlî ve hatine kuştin. Orakoglu dibêje ko berê ew kes bêni kuştin ji wan dosyayeke di derbarê têkiliyên PKK-Dewleta kûr de xwendine û dû re hatine kuştin.

Li gora ko Orakoglu ïdea dike berî ko ev dosya têkeve destê Turgut Ozal û ew bixwîne, Abdi İpekçi, Ugur Mumcu û Eşref Bitlis ji heman dosya xwendîye û pişti wê bi demeke kin ew ji teretê kontrgerîlîyan ve hatine kuştin û pişti Ozal ji ew xwendîye, kuştina wi hatiye organiza kîrin û ew zane kî biryara kuştina wî daya û ew kes rayedarekî bilind yê dewletê ye.

Îcar, tişte ecêb ew e ko Orakoglu yê heta bi niha ev tiş zanibûn cîma eşkere nedîkir? Yan ji cîma niha eşkere dike û vê cesaretê ji kî distîne? Li gora ko wan kesen ew dosya xwendine û hatine kuştin, îcar li gora van agahdarîna divê Orakoglu ci bibe?

Bülent Orakoglu yê cihgirê berê yê serokê Daireya İstixbarata Emniyeta dewleta tirkan bû dibêje ko ew zane kî Turgut Ozal kuştîye, lê ew ê navê wî eşkere neke. Orakoglu berî bi du rojan ji di derbarê rîberê PKK-ye Abdullah Ocalanê de gotibû ko ew endamê şebekeya Ergenekonê ye û gotibû Emerikayê endamê Ergenekonê teva Abdullah Ocalan ji perwerde kîriye.

Li gora xebera İnternethaberê ko kovara Haberajandayê bi Orakoglu yê re kîriye, ew dibêje ko Abdi İpekçi, Ugur Mumcu û Eşref Bitlis ji bi heman sebe-

HPG-ê derbeyek mezin danî artêşa tirk; 22 leşker kuştin

Lî herêma çiyayê Reş, çekdarê HPG-ê êris bir ser yekîneyen artêşa tirk, di encamê de 22 leşker kuşt û bi dehan ji birîndar kir.

Li gor daxuyanîya Navenda çapemîniye ya HPG-ê, di navbera yekîneyen artêşa tirk yên ku derbasî herêma çiyayê Reş bûne û çekdarê HPG-ê de pevçûnek qewimîye û di encamê de 22 leşker hatine kuştin û bi dehan ji birîndar bûne.

Her weha Navenda çapemîniye HPG-ê ragihand ku sewqiyata arteşa tirk a li ser axa Kurdistanâ azad berdewam e û li herêma Bûsosînê operasyona bejayîyi destpêkîriye.

Hovîtiyek dinê ya hêzên dewleta tirk li Çewlikê derket holê. Tê ragihandin ku pênc çekdarê HPG-ê, pişti girtinê hatine kuştin, termê çekdaran bi kîran hatine gurandin.

Ordûya tirk di şerê diji HPG-ê ê gelê kurd de hovîfiya xwe didomine. Pişti ser, goh û bêvîjekîrinê niha ji derket holê ku termê hin çekdarê HPG-ê ku hefta bohîri li Çewlikê hatibûn kuştin, bi kîran hatiye gurandin. Herweha tê ragihandin ku pênc çekdar pişti birîh hatine girtin, ji alîyê hêzên ordiya tirk ve ji nêzîkve hatine gulebarankîrin û bi vê awayî hatine kuştin. Rojnameya "Ozgur Politika"-yê xwe dispêre xizmê çekdarekî yê bi navê Salih Toro û radigihîne

Hovîti: Termê çekdarê HPG-ê hatin gurandin

ku polis jê re gotiye li devera Çewlikê pênc gerîlla hatine kuştin û pênc dinê ji hatine girtin, lê dema ew cûne morgê wan dîfiye

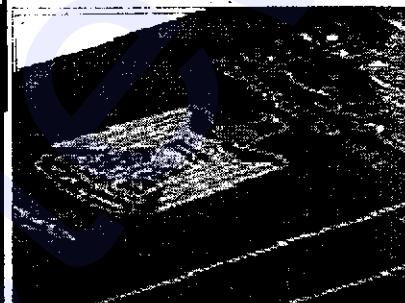
ku termê 10 çekdaran li ser hev danîne. Serokê DTP-ê yê Çewlikê Faruk Ersoz ji dibêje ew tevî malbata çekdarî bi navê Kilîç cûye morgê ku

termê wî teçhîs bikin û wî dîfiye ku li sîng û serêyên hin terma guleyên ji nêz ve hatine berdan hene û şermê hinn ji bi kîrê hatiye

xwe ji dest dabûn. Di vê navê de ji bo bûyer bê ronîkirinş DTP-û şandeyek şand Çewlikê.

Kurdî ket ser pasaporten Îraqê û Kurdistanê

Şirketeka elmanî dê pasaporten nû yên Îraqê û Kurdistanê ko li ser wan bi erebî, kurdi û ingilizi agahdarî hatine nivîsandin çap bike. Birêveberê daireya pasaportan ya Silêmaniye Salih Osmani ji l'ukmediyê re got nimûneyen pasaporten nû di destê wan de hene.

Salih Osmani got: meha 11-ê sala borî heyeteka iraqê û kurdistanê li Muniha bajarê Elmanyayê serdana şirketa ko dê pasaporten nû (kategori G) çap bike kir û got wan li hev kir ko li ser pasaportan bi kurdi, erebî û ingilizi agahdarî bêne nivîsandin. Li ser bergê pasaporta nû bi erebî "Cumhuriye El-Îraq" û bi kurdi ji "Komarê Îraq" hatiye nivîsandin

10 General êrişa ser axa Kurdistanê bi rî dibin

Li gora agahîyen Sererkaniya tirk 10 generelîn dibin fermandariya serokê Daireya Harekatê ya Fermandariya gişî Bekir Kalyoncu, operasyonê bi rî dibin.

Êrişa ordûya tirk ya ser axa Kurdistanâ federe dom dike. Li gora agahîyen Sererkaniya tirk 10.000 leşker, 50 helikopter û bi dehan firokeyen şer besdari operasyonê dijbin û operasyon ji alyê 10 generalan ve tê birêvebirin.

Çapemîniye tirk radigihîne ku fermandarî vê operasyonê Korgeneral Bekir Kalyoncu û di heman demê de serokê Daireya Harekatê ya Fermandariya gişî ye. Li gora agahîyen bidestketî, Kalyoncu li gel cihê karê wî li Anquerayê ye, ev şes meh e li Kurdistanâ Bakur e û amadeyêye vê operasyona bejayî dike. Kalyoncu yek ji generalen herî baş yê ordiya tirk

e û di pêserojê de navê wê ji bo sererkaniya derbas dibe. Hejayî gotinê ye hemî operasyonê ordûya tirk yên mezîn ji alyê vê dâireyê tê plankirin.

Serokê HAK-PAR-ê: Operasyona bejayî nayê qebûlkirin

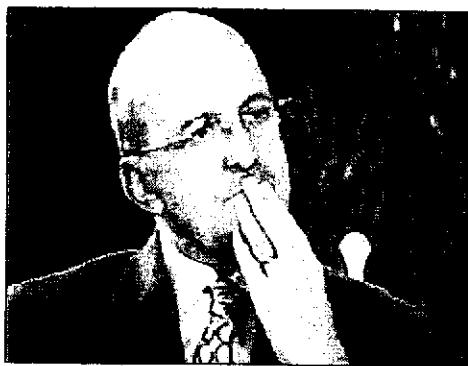

Serokê HAK-PAR-ê Sertac Bucak got, operasyona bejayî bi tu awayî nayê qebûl kîrin û em wê mehkûm dîkin. Bucak bi berdewamî got; pirs weha nayê çareserkirin.

Serokê HAK-PAR-ê Sertac Bucak di derbarê operasyona bejayî ya ordiya tirk de li ser axa Kurdistanâ federe daxuyanîya da. Bucak di daxuyanîya xwe de got; operasyona bejayî bi tu awayî nayê qebûl kîrin û ew wê mehkûm dîkin. Bucak di berdewamîya daxuyanîya xwe de li ser pîrs kurd rawestîya û got; divê em tê bîghîjîn ki pîrs bi rî û rîbazan kevn yên statukoparîz idî nayê çareserkirin. Pîrs dê ne bi riya leşkerî lê bi rîya siyasi were çareserkirin û ji bo vê yekê ji diyalog pêwist e.

Bucak di daxuya daxuyanîya xwe de destnîşan kir ku ev operasyona serwerîya Îraqa Federal ê herêma Kurdistanâ binpî dike.

Bîrand: Em dua bikin ku Apo nemire

"Eger Ocalan bimire, wê her hêzek ji xwe re PKK-yek damezirine û wê qontrol bi tevahî ji dest derkeve. Loma dîvî Tirkîye bi mêtûyek nû nêzîki pîrsê bibe û pêvajoyek nû bide destpêkirin."

Rojnamevan û nivôskarê tirk M. Ali Birandî ku hefteya çûyi besdari civîneke li ser pîrsa Kurdistana bakur bû, çavdêrî û nêrinê xwe yên di derbarê mijara civinê û pîrsa PKK-ê de anî ziman:

Kes nizane mekanîzmaya biryaran a PKK-ê çawa dişûxule

Di nava PKK-ê de biryar cawa têni sitendin, ev biryar di kîjan qonaxan de derbas dibin û hê dikevin prafîkê û grûb ê meylêni di navê de baş nayêni zanîn. PKK, li gor taybetmendîya xwe her tim tê guhertin, dikeve bin bandora pêşveçûnan, lê kes mezîna navxweyê ya PKK-ê nizane.

Bêçekkirina PKK-ê di destê DYAY-ê û idareya herêma Kurdistanê de ye

PKK dizane ku eger çekên xwe deyne û ji herêma Kurdistane derkeve, ê biqede. PKK fro di nava hewildana xwe xelaskirinê de ye. Ji bo vê yekê mijara afûyê di rojevê de ye. Ew êhtimal nîne ku DYAY-ê herêma Kurdistanê pişta xwe bidin PKK-ê, ango bi tevahî PKK-ê red bikin.

Insiyatîfa DTP-ê di destê PKK-ê de ye

Lê qasi ku ji derveve tê ditin, ji sedi sed ji PKK-ê re êtaet nayê kirin. Nêrinê kadroyen siyasi ji hev cûdane. Ji ber ku PKK niha li herêma Kurdistanê xwe ji bo têkoşîna jîyanê amade dike, naxwaze DTP ji xetê

derkeve.

Girtina DTP-ê wê bêtir keri PKK-ê bê

Eger DTP bê girtin, wê hem di helbijartinê şaredariyan de biserkeve û hem ji wê sempatiya gelê herêmê qezenc bike. Di helbijartinê şaredariyan de, li Diyarbekirê serkeftina AKP-ê, wê bibe sedema têkçûna PKK-ê, loma ji mijara helbijartinan hassasiyetek derdixe holê. Rewşa iroyin ji ya salên 1984-1999-an cudatir e. Hem ji bo PKK-ê û hem ji bo Tirkîyeyê, merc û aktorên dema salên 1984-1999-an hatine guhartin. Edî ne weke berê "dewleta ceberrett" ê ne civata Kurd a ku bi her awayî piştgiri dide PKK-ê heye. Eger Dewleta Komara Tirkîyeyê, vê rewşa iroyin baş binirxîne ê bi helwestek nû tevbigere, dê bikaribe pêvajoyê bixe bin qontrola xwe û bide guhartin. Ev pîrs ketîye wê qonaxê ku dikare bêyî pevçûn û bi diyalogê bê çareserkirin.

Ji bîlî AKP-ê kes nikare vê pîrsî çareser bike

Eger em bala xwe bidin xebat û performansa hemû partîyan a heta niha û guhê xwe bidin daxuyanîyen wan, emê bibînin ku tenê AKP-ê xwendî wê kapasîteyê ye ku ê bikaribe pîrsê çareser bike. Bes ku bikaribe gavê rast bavêje. Lewre ew bêtir nêzîki herêmê ne. Li herêmê ol faktorek girîng e, loma AKP li herêmê tê heskirin.

Eger ev pîrs iro neyê çareserkirin, sibê idi dereng e. Ev roj kartek muhûm ketîye destê Tirkîyeyê. Xwediyê wê awantajiye ku dikare raya gişti ya navnetewî û DYAY-ê têxe hereketê. Eger ev pîrs iro neyê çareserkirin, wê di pêşerojê de hê dijwartir bibe. Bi mirina Ocalan re, wê her hêzek ji xwe re PKK-yek damezirine û qontrol bi tevahî ji dest derkeve. Eger Tirkîye bi mêtûyek nû nêzîki pîrsê bibe ê ji bo çareserîyê pêvajoyek nû bide destpêkirin, wê bikaribe bandora PKK-ê ji holê rake.

Le Figaro: Derdê Tirkîyeyê ne PKK-êye, Kerkük e

girtina girêdana bajarê Kerkükê ya bi ser Kurdistanê re ye.

Gerard Chaliand di nivîsa xwe de dibêje "PKK-ê di salên bîhuri de şer rawestandibû û artêşa Tirkîyeyê ji li diji hemû çareserkirinê siyasi yên hukumetê bû. Chaliand dibêje PKK wek salên 90-î zêde xeterê ji Tirkîyeyê re nişan nade lê tiştê herî zêde Tirkîyeyê aciz dike referandûma Kerkükê ku ê dawîya vê salê pêk bê lê êhtîmalek mezin û taloqê sala 2008-an yên bibe.

Chaliand dibêje Tirkîye hê bo ku refarandûm pêk neyê ci ji destê wê tê dike û heke operasyonek çêbe ji dê armanca wan ne PKK, Kurdistana İraqê be.

Chaliand dibêje Tayyib Erdogan li diji operasyonek eskerî ye lê êhtîrasa têkçûna Kerkükê ji ne û ew ne hêsan be.

Bi hezaran DTP-î li devera şer ê operasyonê ne

Bi hezaran DTP-î bi daxwaza rawestandina şer û operasyonan, li kontara çiyayê Cûdî û Gebarê ne.

Bi hezaran DTP-î teví berpirs û parlamentenê DTP-ê li devera şer û operasyonê ne. DTP-î bi vê çalakîyê doz dikin ku operasyonê li diji çekdarên PKK-ê ê her weha şer were rawestandin.

Hevseroka DTP-ê Emîne Ayna diyar kir ku rawestandina operasyonan dê pêvajoya rawestandina şer ji bi xwe re bîne. Ayna ji Meclisa tirk xwest ku tezkeraya rî li ber operasyonan vekir, paşde vekişine û doz li PKK-ê ji kir ku çalakîyên xwe ên çekdar rawestiné.

Têzanîn ku ji gelek bajarên Kurdistana Bakur û Tirkîyeyê qesleyen DTP-ê bi wesayitan hatibûn Qesrokê û ji wî ji ber bi çiyê ve meşîya bûn.

Bi hezaran kes gihîstîn gelyê Qesrokê ku dikeve navbera çiyayen Cûdî û Gabarê û li vir kon hatîye wedan. Meşvanaen ku şeva xwe li vir derbas kirin, agir vêxistin û li dorê govend girtin.

Mullen: Em ji hemû operasyonê Tirkîyeyê haydar in

Serkeranê DYAY-ê Mike Mullen: "Di nava çend mehîn dawîn de, em bi dewleta tirk re di asta bilind de hevkariyê dîkin. Em hîvî dîkin ku çareserîyek esasî ji pîrsa PKK-ê re bê dîtin."

Serkeranê Dewleten Yekbûyi yê Amerikayê (DYAY) Mike Mullen, di reñîstîna Komîteya Karûbarên Leşkerî a Senatoye de, di derbarê operasyonê li İraq û Afganistanê de hînek agahîyan da endamên komîteyê. Mullen, ligel Wezîrê Parastîne yê DYAY-ê Robert Gates besdari vê rûniştinê bû.

Di vê rûniştinê de, Senator Mel Martinez ku demek berê serdana Tirkîyeyê kiribû çavdêriyên xwe yên li wê derê anî ziman û ji Mullen pîrsa êrisen artêşa dewleta tirk yên li herêma Kurdistana basûr kî.

Li ser pîrsa Martinez, Mullen balê kişand ser serdana serkeranê Tirkîyeyê û duwem Ergin Saygun ku ji bo hevdîtinan li DYAY-ê ye û got: "Min jê bi Saygun re hevdîtinek pêk anî. Di çarçoveya têkoşîna li diji PKK-ê de, Saygun, Cigirê Serkeranîya DYAY-ê Orgeneral James Cartwright û

Fermandarê Hêzîn DYAY-ê yê li İraqê Orgeneral David Petraeus pêk ve xebatek hevbes dimeşinîn".

Mullen dazanîn ku di nava çend mehîn dawîn de, di navbera DYAY-ê û dewleta tirk de, di asta bilind de hevkariyek heye û ev hevkari bi hassasiyetek mezin tê meşandin. Herweha Mullen dazanîn ku wan ji bo têkiliyên xwe yên bi Tirkîyeyê û İraqê re mezinê çekirîye û ji bo ku ev mezin xerab nebe, ci ji destê wan tê, dîkin.

Li gor agahîyan ku Mullen da, dewleta Tirk bûyin ku DYAY-ê ji haydar bike, êrisen esmanî nahe ser bi çeperen PKK-ê yên li herêma Kurdistana basûr.

Mafê hikûmeta Kurdistanê yê kontrola petrol û gaza Kurdistanê heye

Aşti

Hawramî ji rapora James R. Crawfordî razî ye. Profesorê naskirî yê hîqûq a navneteweyî James R. Crawford di raporeka 15-

rûperê de qanûna petrolê ya Kurdistanê bi destûra İraqê re miqayese dike û dibêje mafê hikûmeta Kurdistanê heye ko kontrola petrol ê gaza ko li Kurdistanê derdikeye bike û dibêje kontraktên hikûmeta Kurdistanê yên ji sala 1992-ye ve ji qanûniyen miteber in.

Profesor James R. Crawford di rapora xwe de dibêje:

-Qanûna petrol û gazê ya herêma Kurdistanê digel destûra İraqê hemaheng e. Wezîrê serkeranîyen xwezayî yên Kurdistanê Aşti Hawramî ji dibêje hikûmeta Kurdistanê ti

caran ji aliyê destûrê ve guman ji mafên xwe yên kontrol û birêve birina serkeranîyen petrol û gaza

Kurdistanê nekiriye lê belê ew kîfxwes e ko ekspertekê serbixwe yê navneteweyî ji vê mafê wan yî destûrê piştrast dike.

Hikûmeta Kurdistanê rapora profesor James R. Crawfordî bi ingilîzî û tercimeya wî bi zimanê erebî di malpera xwe de belav kiriye.

İnsanlıq, dostluq, demokratiya olan yerdə, müharibə nəyə lazım, yetər artıq, bəs deyilmi kürd-türk analarının göz yaşları?

Avropada iyirmi təşkilatdan ibarət olan KOMKAR- Türkiyənin baş nazirinə məktub ilə müraciət etmişdir.

Bu məktub Avropada yaşayan kürd-türk demokratları tərəfindən Türkiyənin baş naziri Rəcəb Tayyib Ərdoğana göndərilmiş və onuna görüşmək arzusunda olduğunu bildirmişdilər. KOMKAR-Ərdoğanın məktuba cavabını gözləməkdədir. Məktubun məzmunu aşağıda verilir.

Türkiyənin baş naziri hörmətli Rəcəb Tayyib Ərdoğana.

Hörmətli baş nazir, Kürdistan Təşkilatlar Birliyi adından-Komkar, bu məktub vasitəsi ilə kurd məsələsi və onun həlli sahəsində biz arzu və dileklərimizi Size təqdim edirik.

Hörmətli Ərdoğan, kurd məsələsi "tehlükəsizlik" və "terror"- məsəlesi deyildir. Siz özünüz de Amedde çıxışınızın birində etiraf edib söyləmişiniz ki, "Kurd problemi siyasi, mədəni və iqtisadi bir məsələdir". Bu müstəvidən baxıqdə dünyada olan siyasi və mədəni problemlər güclü, zülm, ölüm, həbs yolu ilə deyil, siyasi imkanlar çerçivəsində öz həllini tapır.

Amedde Siz cənabları hətta onu da demisidiniz ki, bu məsəle bir dövlət, bir bayraq, bir millet prinsipi ilə həll edilməlidir. Biz belə bir fikir ilə razılaşa bilərik. Ona görə ki, bu prinsip kamalızmanın prinsiplərindən biridir. Tarixi hadisələr də göstərmişdir ki, kamalızmanın prinsipləri heç bir problemi həll etməmiş, əksinə, şiddəti daha da artırıb, qarşıqlığa rəvac vermişdir. "Bir dövlət, bir bayraq, bir millet" prinsipine Türkiye şərait və məkanında baş tutan bir çözüm ola bilmez. Ona görə ki, Türkiyədə kifayət qədər ayrı-ayrı din, məzheb və millət - məxsus olan qruplar vardır. Yuxarıda göstərilən prinsip isə bunların hamisini bir köynəye sığışdırmaq istəyir. Beləliklə də Siz cənablarının "Kurd məsəlesi" barədə söylədiyiniz sözleri "tek dövlət, tek bayraq, tek millet" prinsipinə çəkib daxil etməyiniz düzgün deyildir və bu heç vəchle baş tutmayacaqdır.

Hörmətli Ərdoğan, Almaniyada bir milyona qədər kurd yaşayır. Tecavüzkar siyaset, eleca də, "Kurd məsəlesi"nin həll edilməməsi bütün Avropada, xüsusilə ilə Almaniyada öz təsirini göstərməkdədir. Almaniyada ayrı-ayrı sahələrdə işleyen bəzi Türk miliyyətçi təşkilatları Türkiyədə baş verən hadisələrdən cəsaretlənerek bəzi Demokratik Kürd təşkilatlarına və kürdlərin özərinə hücumlar etdilər. Bu hücumlar Avropada yaşayan Kürd və Türk xalqlarını gelecek dərəcədə üz-üzə qoyacaq və düşməncilik yaratmağa sebəb olacaqdır. Bu da Avropa dövlətlərində barışqı və istiqrarın pozulması təhlükəsinin yaranmasına getirib çıxaracaqdır.

Hörmətli Baş Nazir, Yaxın şərqi hadisələri bir daha göstərdi ki, Kürd məsəlesi dörd bölgə dövlətlərinin problemidir. Hər dörd parçada yaşayan Kürdlər bir-birlerinin siyasetindən xəberdardır və onlar bu sahəde bir-birlərinə dəstək verirlər. Əger Türkiyədə Kürd məsələsini həll etmek isteyirsinizse Kürdistanın digər parçalarında aparılan siyasi və demokratik işlərə qarşı

cıxmayıb. Misal üçün onu göstəre bilerik ki, bir tərəfdən Kürd məsələsini demokratik yol ilə həll etmek isteyirsiniz, digər tərəfdən isə cənubi Kürdistanın kendilərinə, qəsəbələrinə, ərazisine döyüş teyyarələri vasitəsi ilə min tonlarda bombalar yağdırıb, hər yeri viran edirsiniz, günahsız arxad-uşaqları, sivil camaatı qətl edirsiniz, uları ata baba yurd-yuvalanından perikdirirsiniz və var gücünüzle çalışırsınız ki, İraq konstitusiyasında Kürdlər aid heç bir madde yer almasın. Demokratiya ilə şiddet bir araya sığmaz. Əger bu sahədə rahat olmaq isteyirsinizsə, o halda Kürdistan Federasiyasına hədə-qorxu gəlmeyin, Cənubi Kürdistanın daxili işlərinə el uzatmayın, Kürdistan Bölge Hökuməti ilə her sahədə, ister siyasi, ister

məsələlər bütün dünyada milli haq və hüquqların tanınması ilə həll edilmişdir. Beynəlxalq razılaşmalann əoxunda milli haqların veriləməsi bəresindəki maddələrə uyğun olaraq kürd məsəlesi də həll oluna bilər.

Hörmətli Ərdoğan, biz inanırıq ki, kürd məsəlesi beynəlxalq razılaşmalarda göstərildiyi kimi xalqımızın haq və hüquqlarının tanınması ilə həll edilə bilər.

Türkiyədə fealiyyət göstəren bəzi legal partiyalar vardır ki, onlar kurd məsələsinin həlli üçün federasiya sistemini nişan verirlər, hansı ki, bu barədə öz mətbuatlarında da yer verilər. Haq və Azadlıq partiyası -HAK-PAR onlardan biridir, hansı ki, Türkiyənin ali məhkəməsi bir müddət bundan əvvəl həmin istəyi rədd etmişdir. Biz inanırıq ki, eger

diger din, məzheb və milli qrupların haqları yer almazı və mühafizə olunmalıdır, ictimaiyyət arasında yumoşaqlıq və rəhatlıq emələ gəlsin deyə, heç bir qeyd-şərətə dayanmayan gənəl əfvən elan olunmalıdır.

Kurd dili və mədəniyyəti üzərində qoyulan qadağalar götürülməli, ibtidai təhsildən tutmuş, ali məktəbə qədər təlim-təhsil kurd dilində aparılmalıdır, dövlət radio və televiziyalarda heç bir qeyd-şərətə dayanmayan proqramlar kurd dilində yayımlanmalı, yayımında xüsusi ilə sərbəst olmalı, kürdlərin sərbəst işləyib yaratmaları qarşısında olan bütün əngeller ləğv edilməli, onların milli məclisde sosialist temsilciliyi qarşısının alınmasına dair olan bəndlər qaldırılmalıdır.

Türk asayış qüvvələri tərəfindən ata-baba yurd-yuvalarından köçürülmüş, sürgün edilmiş kürdlər yenidən evvelki ata-baba yurdlarına qaytarılmalıdır, onlara deymiş ziyan təzminatla ödənilməlidir.

Hörmətli Baş Nazir, özünüzü də məlumdur ki, yuxarı da sadalanan və bundan əlavə həyata keçiriləcək tədbirlər tekce kurd məsələsini həll etməyecək, o, hem de Türkiyənin Avropa Birliyinə daxil olmasına təkan verəcək, eleca də Avropada yaşayan Kürd və Türk xalqları arasında dostluq və barışqı münasibətlərini de yaxşılaşdıracaqdır.

Hörmətli Ərdoğan, bu sahədə ola bilsin ki, təbii əlaqədən döyünen çözülməsinə tərefdarlar da, müxaliflər də meydana çıxın. Bu halda hər iki təref arasında diaqol yol ilə münasibəti yaxşılaşdırmağa nail olmaq lazımdır.

Türkiyədə bu gündək kurd məsələsinin həll edilməsini istəmeyən kəsər deyirdilər ki, "biz silahlılarla münasibət qurmarıq, onlara bir masa etrafında oturmarıq". O şəxslər bilməlidirlər ki, məhz onların dayaz siyasetləri,

bilməməzlikdən, görməməzlikdən gəlmələri nəticəsində kurd məsəlesi hələlik öz həllini tapmadı, bu səbəbdən də silaha əl atıldı. Buna baxmayaraq kürdlərin hamisi silaha sarılmamış və dediyiniz kimi hamısı "terrorçu" deyildir. Kürdistan Sosialist Partiyası-KSP-e də onlardan biridir. Münasibətləri yaxşılığı doğru bir məcraya yönəltmek üçün bu gün də tərefdaşlar vardır. Barışqısevər, legal iş aparan partiyalar, kurd parlamentariləri, bələdiyyə başçıları, mədəniyyət mərkəz və təşkilatları bu qəbildəndir. Bir sözə, hökumət özü də yuxarıda göstərilən və xalqın ürəyindən gələn tədbirləri, heç kime ehtiyac duymadan, bir başa özü həll edib Türkiyədə olan istiqrarsızlığı son vere bilər.

Hörmətli Baş Nazir, Avropada olan kurd təmsilçi təşkilatlardan biri əlaqədən kurd məsələsinin həll edilməsi yolunda arzu, istek və inamımızı qısa əlaqədən dileyik. Təkrar edirik ki, kurd məsələsini barışqı və demokratik həll edilməsindədir. Əger bu sahədə müsbət addımlar atılırsa biz de canla, başla köməkliyimizi esirgemeyəcəyik.

Hörmət və ehtiramla.
07.02.2008.
Kurd dilindən çevirdi.
Ə.ÇERKEZ

YETƏR ARTIQLANALARIN GOZ YAŞLARI YETƏR, YETƏR, YETƏR!

medəni və isterse de iqtisadi münasibətləri genişləndirin və yaxşılaşdırın.

Defərlər deyisindiz ki, "Türkiyənin inkişafı bölgənin rahatlığı və istiqrarından asılıdır". Bəli, bunu isteyirsinizsə, o halda Kürdistanın bütün dörd parçasında kurd məsələsinin barışqı və demokratik yolla

bərabərlik və demokratik bir federativ təşkilat yaradılsada, o hem kurd məsələsini həll edə bilər, hem də inkişafın teməli ola bilər. Bəli, bu bir tədbirə bir dəfəlik həll edilə bilməz. Bunun üçün ilk önce Türk xalqının düşüncə tərzində bir yenilik, dəyişiklik əməl getirmək lazımdır. Bundan sonra aşağıda qeyd edilən

BUDUR ƏRDOĞANIN, GENERALLARIN "DEMOKRATİYASI"?

həll edilməsinə olmamalı, əksinə, kömək etməli, düşməncilik yaratmamalı, bu yol ilə istiqrarı saxlamalısınız.

Kurd məsəlesi milli məsələdir. Milli

addımlar atılmalıdır. -12 ilonun yaratdığı antidemokratik faşist rejimli təşkilatların 1982-ci il tarixli konstitusiyasından qaldırılmalı, onun əvəzində yeni konstitusiya qəbul edilməli, orada kurd və

O, BÖYÜK ARZUL

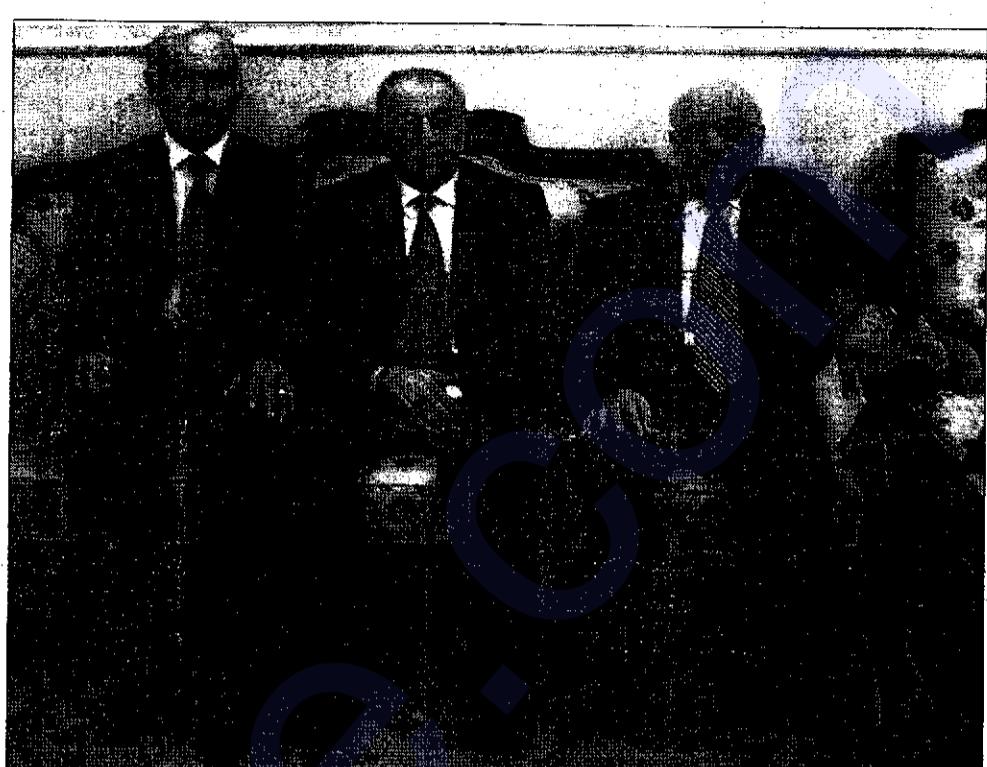
Mən düşünməzdim ki, qəlbi arzularla dolu, xalqlar arasında dostluq əlaqələri yaranan, azərbaycan ədəbiyyatına gözəl töhvələr veren xalqını, milletini sonsuz məhəbbətle sevən, gözəl ailə başçısı Əbdüllətib Bəndəroğlu ilə son görüşüm ola bilər. Xəberdən sarsıldım, inanmadım, İraq Kürdüstəninin paytaxtı Ərbil şəhərində yaşayın, eñiz dostum Cövdət bəyə telefon açdım.

O, heqiqətən "doktorun" ərbildə onu belə adlandırdılar vəfat etdiyini dedi. Nə etmək olar, qismət beş imiş. Ondan son video

gelib Azərbaycandakı ictimai - siyasi hadisələri, qəçin düşərgələrini, ermənilərin başımıza açdığı müsibətləri gözləri ilə görsünlər. Bütün bu çətinliklərə baxmayaraq Ümummilli liderimizin plan və programı sayesində cavan prezidentimiz cənab İlham Əliyevin bu qısa vaxtda yaratdığı xarüqələri görsünlər və gelib. İraq ictimaiyətinə danışınlar.

Eyni ilə Azərbaycandan ziyalılar, mədəniyyət xadımları, elm adamları Kürdüstəna gəlsin və burdakı həqiqətləri görüb Azərbaycan xalqına, Azərbaycan ictimaiyyətinə çatdırınsınlar və bələliklə mədəni əlaqələr yaransın. Əbdüllətib bəy bu məsələlərə necə yanaşır?

-Tahir müəllim, Siz xoş gelmişiniz. Bizim aramızda olan dostluq geliş-gedişdən daha əhəmiyyətiidir. Siz biliyiniz ki, mən 1972-ci ilden bəri Azərbaycana gelib gedirəm. Yeni 1972-ci ilden indiye qədərki vaxt uzun bir dövrdü. Otuz beş ildir gediş-gelişimiz davam edir. Her zaman Azərbaycana gedişimdə və ya Azərbaycandan İraqa gelişimizdə dostlara, qardaşlara salam aparıq və getiririk. Her görüşümüzde qanı qanımızdan, canı sanımızdan olan Qəzenfer Paşayev, Ayaz Vəfəli kimi qardaşları görmek mənim üçün böyük hadisədir. İndi sağlığım imkan vermir ki, Azərbaycana gelim. Sağlıq olsun, müalicədən sonra qismət olsa vətəni, dostları ziyarete burdakı qardaşlarımıza

işq üzü görür. Turkmanları temsil edən dörd milletvəkilli var, dörd nazirizim var, mən şəxsen turkmanları temsil edən nazirəm. İlk oxul və orta oxul məktəblərimiz var. İyirmidən artıq Türkman Mədəniyyət Mərkəzlerimiz, onlarla türkman milli adıyla siyasi partiyalarımız var. Türkmanlardan

ile azərbaycan və türkman dillerində yayımlanır. Eləcə də Azərbaycan xalq şairi Rəsul Rzanın şeirlər kitabını nəşr etdirmişik. Bu günlərdə eñiz qardaşımız Elçin Əfəndiyevin "Mahmud və Meryəm" dastanı işq üzü görecək. Bu müğəddəs işdə eñiz qardaşım, etibarlı dostum Qəzenfer Paşayev yaxından köməklə edir. Sizin qəzətin vasitəsi ile dostum və qardaşım Qəzenfer müəllime, Ayaz müəllime, Elçin müəllime dərin təşəkkürümü bildirirəm. Qəzenfer müəllimin köməkliyi ilə "Mahmud və Meryəm" - dastanı çapçıda Azərbaycanda olduğu kimi, Kərkükə, Ərbilde Dilaferde, Sülemaniyyəde, Bağdadda da özüne oxucu kütlesi tapacaq Dastanın müəllifi, böyük roman ustası, dostumuz Elçin müəllimlə biz səksəninci illərdə tanış olmuşuq. Heç bir zaman xatirimdən çıxmaz 1990-ci ilde Elçin Əfəndiyevin rəhbərliyi ilə 128 nəfərdən ibarət böyük bir heyət klassik şairimiz Mehəmməd Füzulinin yubileyinə gəlmisdilər. Yubiley çox tentəneli keçdi. Ondan sonra Elçin müəllimlə görüşə bilməmişəm. Mən Bakıya gələndə o sefərdə olur. Qismət olsa, inşallah görüşərik.

-Əbdüllətib bəy, olmazmı Siz Bakıya gələndə, sizinle birlikdə təhsil nazirliyinə müraciət edək, İraqdakı türkman məktəblərində azərbaycan dili tədris olunsun. Çünkü türkman dilinin dil çalarları, ilə azərbaycan dilinin dil çalarları demək olar ki, eynidir. Bununla yanaşı orta məktəbi savadlı bitirmiş məzunları - Azərbaycanın ali məktəblərinə konqurssuz qəbul edilmesi məsələsinə baxılsın. Bu məsələdə biz gecikməmişik ki?

(Ardı səh.6-da)

reportajı bəlkə də mən götürmüşəm. Biz "Diplomat" qəzətinin redaksiya heyəti mərhumun ailəsinə, dostlarına derin hüznlə başsağlığı verir. Allah təala onu qəni-qəni rehmet etsin.

Əbdüllətib bəydən götürdüyüm son müsahibəni size təqdim edirəm.

Müsahibimiz - Federativ İraq Respublikasının Kürdüstən bölgəsində türkmanları təmsil edən nazir və Azərbaycanda yaxşı tanınan Əbdüllətib Bəndəroğludur.

Əbdüllətib bəy, mən çox şadam ki, bu gün Kürdüstəninin paytaxtı, Ərbil şəhərində sizinle yenidən görüşdüm. Mən arzu edərdim ki, Siz Azərbaycana gələndə özünüzlə Əsəd bəy kimi, Vidad bəy kimi bir neçə hörmətli yoldaşlarla, eləcə də başqa xalqların nümayəndəleri ilə birgə gələsəniz və Azərbaycan xalqına, Azərbaycan ictimaiyyətinə burdakı həqiqətləri doğru və düzgün çatdırısanız. Sizinlə gələn yoldaşlar

gələcəyik. İndiden Sizin vasitənizlə Azərbaycana, qardaşlıma qucaq dolusu məhəbbətli qardaşlıq salamını göndəriyəm. Siz bildiyiniz kimi mən bir ildən artıqdır ki, "Yurd" adında bir dergi (jurnal) nəşr etdirirəm. Bilmeyinizi istəyirəm ki, bu dergi də burda türkmanlara verilən mədəni haqqın bir nümunəsidir. İstərdim oxuların bilsin ki, faşist Səddamın dövründə biz türkmanların heç bir insanı haqqı olmamışdır. Səddam burda yaşıyan bütün xalqlara zülmdən başqa heç nə verməmişdir, elə də türkman xalqına. İndi Kürdüstən bölgəsində demək olar ki, kurd xalqına, kurd qardaşlarımıza verilən bütün haqqlar biz türkmanlara verilib. Lakin Kürdüstən xaric türkmanların heç adı da çəkilmir, oda qaldı haqqları. İstər iqtidarda olan türkmanların, istərse de müxalifatda olan türkmanların bütün imtiyazları verilib. Bir neçə televiziya və radio kanallarımız fealiyyət göstərir. Onlarla qəzet və jurnallar

başqa heç bir xalqın məktəb uşaqlarını aparıb-gətirən servisləri yoxdur. Bu il orta məktəbləri bitirən uşaqlar üçün Kürdüstən Bölə Hökumətinə müraciət etdik, xahişimiz qəbul olundu.

Bu il yuxarıda qeyd etdiyim kimi, Ərbilde xüsusi olaraq türkmanlar üçün universitetdə türkman dilində fakültə açılıb. Belə deməkratik haqlar mən deyərdim ki, Yaxın Şərqdə yalnız Kürdüstən bölgəsindədir.

Yeni açığımız bu dergi, evvel ərəb və türkman dillerində yayımlanırdı. İndi isə azərbaycan əlifbası

ARLA YAŞAYIRDI

(Əvvəli seh.5-da)

-Tahir bəy, çox gözəl məsələləre toxunursunuz: İlk önce uzun illərdən sonra, biz türkmanların adını İraq anayasasına salanlara yeni İraq Federativ respublikasının prezidenti Celal Talebani cənablarına və Kürdistan bölgəsinin prezidenti Məsud Barzani cənablarına öz adımdan və elecə də türkman xalqı adından təşəkkür edirəm. Hem de ona görə ki, kurd xalqına tanınan haqqılar, türkman xalqına da verilib. Qaldı yuxarıda sadaladığınız və qaldırdığınız məsələlərə görə çox gecikmişik.

Bəli, bu məsələlər bugün deyil, dünən gündəmə getirilməli idi. Artıq real addımlar mütləq və mütləq atılmalıdır. Baxmayaraq artıq Selanəddin universitetində türkman dilində fakultə açılıb. Bu günlərdə Kürdistan

daha da yaxşılaşdırıldı və əlaqələndirdi. Mən səmimi deyirəm, İraqın ictimai-siyasi durumu haqqındaki həqiqətləri "Diplomat" qəzeti kimi heç bir qəzet yayımlamır və işıqlandırmır. Əger belə olmasaydı, — başqa qəzetlərin nümayəndələri də, sizin kimi İraqa gelərlər, burdakı həqiqətləri Azərbaycanda da yayımlayardılar. Çünkü hər gelişinizdə burdakı türkman, kurd, asuri və kildəni xalqlarının nümayəndələrindən, aydınlarından, şair və yazıçılarından, siyasilərindən müsahibələr götürürsünüz və qəzetiñde mütəmadi işıqlandırırsınız. Biz gözəl bilirik bu zamanada bura gelib getmək hüner istər, cəsarət istər. Qardaşımız Ayaz Vəfaliya da öz təşəkkürümüzü bildiririk, ona görə ki, o

bölgəsinin baş naziri cənab Neçirvan Barzani Ərbildə türk dilində universitetin açılması üçün sərəncam verib. Bu çox humanist addımdır. İnanıram ki, Kürdistan bölgəsinin demokratiyası yaxın şərqiye nümunə olacaq.

-Əbdüllətib bey "Diplomat" qəzetini neçə görür?

-Deyə bilerəm ki, "Diplomat" qəzeti sanki vaxtında işq üzü gördü. Ister kurd, ister azərbaycan xalqlarının, isterse də türkman-kurd-azərbaycan xalqları arasında isti münasibətləri

hər zaman öz qəzetində biz türkman şair və yazıçılarının əsərlərini yayımlayırdı.

Şəxşən mən, "Diplomat" qəzetiñin reallıqlarına görə İraq türkmanları adından və şəxşən öz adımdan Size səmimi təşəkkürümü bildirirəm və bu müqqəddəs işdə Size və bütün yaradıcı kollektivinə uğurlar arzulayıram.

Maraqlı və dolğun müsahibəye görə təşəkkür edirəm.

-Mən təşəkkür edirəm, çox xoş gelmişiniz.

Tahir SÜLEYMAN

"Salam, qardaşım..."

...Çox vaxt səhər tezdən, bəzən də axşam uzaq Bağdaddan əl telefonuma gələn, özünə xas ürək genişliyi ilə deyilən bu doğma sözləri, təsəssüf ki, bir daha eşitməyəcəyəm. O ürək bəlkə elə bu qədər genişliyinə görə həqiqətən həddən artıq gərginliyə — bir insan üçün çox ağır olan yüksək dözə bilmədi. Ancaq bununla eyni zamanda Azərbaycan-İraq türkman ədəbi əlaqələr tarixinin çox əlamətdar bir mərhələsi yekunlaşmış oldu.

Əbdüllətib Bəndəroğlu barədə mənə ilk dəfə unudulmaz müəllimim mərhum akademik Həmid Arashının

söz tapşırığından xatırlayıram. 70-ci illərin əvvəli olardı. Bəndəroğlu Bakıya gəldi. Həmid müəllim Bəndəroğlu barədə xoş sözlər dedi və haqqında material verməyimizi məsləhət görüdü. Əlbəttə, mən onun tapşırığını məmənnuniyyətlə yerinə yetirdim.

Bir də, xatırlayıram, böyük bəstəkarımız Fikrət Əmirov İraqda olarkən Bəndəroğlu özünün tərtib və nəşr etdiyi ədəbi-bədii-tarixi məlumatlarla zəngin, qalın cildli təqvim kitabını ona avtoqrafla bağışlamışdı. Fikrət müəllim görüşümüz zamanı həmin kitabı mənə hədiyyə edib dedi ki, burada sənin üçün çox maraqlı ola biləcək materiallar var. Həqiqətən elədir və o yadigarı mən həmişə minnətdarlıqla varaqlayıram.

Sonra ümumən İraq türkman ədəbiyyatının ən görkəmli nümayəndələri ilə, məsələn Əta Tərzibaşı ilə o vaxtlar çətin mümkün olan əlaqələrin yaranmasına həmçinin hörəmtli müəllimimiz Abbas Zamanovun ağsaqqal mövqeyini unutmaq mümkün deyil. Bu mövqə hətta ən yaxın dostun xain dillər və əllərle çaşdırılmasının — incik düşməsinin qarşısını qətiyyətlə almaq qüdrətinə də malik idi. Vaxtilə belə gözlənilməz

qeyd etməyi də özümə borc biliram. Ürək dayandı... Amma o ürkələ görülən işlər heç vaxt dayanmayıacaq.

neçə-neçə qələm qardaşlarının birgə sayi ilə daha artıq qüvvət və məhəbbətlə davam etdiriləcək.

Məzəri nurla dolsun.

Ayaz VƏFALI
07.02.2008

Em bawarin hûnê kar

Mêvanê me Wezîrê
Rewşenbîrê Kurdistanê birêz
kek Felakeddîn Kakêyiye

- Brêz kek Felakeddîn, we em qebûl kirine, boy wê yekê
wera spas dibêjin. Bona roj-

rojê sê zimana digihînine xandevana pir muhume. Rewşa Kurdistanâ Başûr li Risîya, Azerbaycan û welatê der, agahî dê daîn, eva ew gotine wekî, şaxeke me jî li Azerbaycanê heye. Ev jî ji dostanîya wan milletan pêş dê. Hun dibînin vira jî em û milleten turkman, aşûrî, ereb, tirk, xirîstîyan wek bira jîyanê dajaon. Hokumeta Heremê Kurdistanê hemu milletava dixwaze dostanî bike. Kurd, azerî, turk-

Em dibînin wekî hemu komaran û welatan kijanî ku kurd dijin roman, serhatî, rojname, kovar, rezimanen kurdî tene nivîsandin. Hine wela tan unîvîrsîtya kurdî hatine vekirin û kar û xebataxwe peş dibin.

Bona hemu kes ji hev agahdar bibe, pêwîste li paytex ta

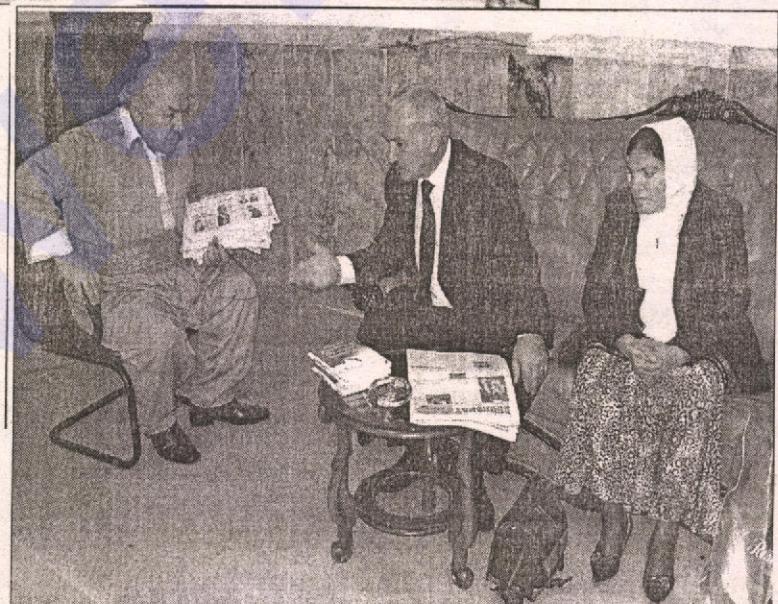
nama "Diplomat"-ê hine
agahî bidine xwandevanen
Azerbaycanê.

- Kek Felakeddîn rojnama
"Diplomat"-ê çawa dibîne?

- Bê guman, rojname bi sê
zimana dê weşandinê ev
tiştekî pir pîroze, ez vê xebata
we, pîroz dikim. Eva ji
xebatege grînge bona nasandina
gelê me. Ji hemu gelan

man sedsale cî warekî dijin û
hevra qîz dane, qîz standine,
bune pizmam, tu kesek nikare
goşt neynuk vejetîne. Elaqetîya çandî, siyîsi, bazîganî
çêbe ev brayatî wê berde-
wam bin û şaraza bin. Elaqetî
bê çekirin azerî bizanibin
kultûra kurd ciye? Kurd
bizanîn kultura azerîya ciye?
Li Kurdistanâ Başûr, zor

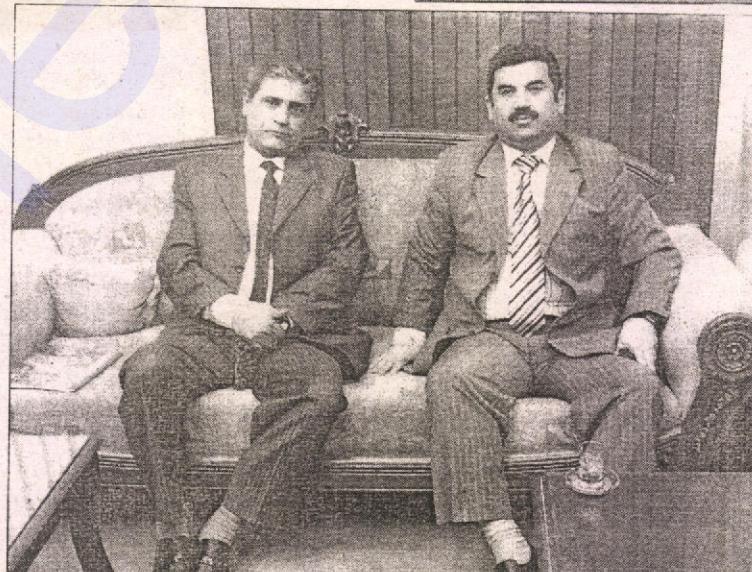
Rewşenbîrî beşek heye bona
çanda turkmananra. Payîzê
festîfala kultura turkmanan
wê resmî bê derbaskirin, li
hemu turkmanen Îraqê li vê
festîfala muzîk, folklor, erf-
edet hemu çanda wan wê bê
numayîş kirin. Ev cara ewlîne
mêjuyê Îraqê, bona turkmana
festîval dê derbaskirin. Me
dixwast ji Azerbaycanê jî
kome rewşenbir, helbestvan,
nîvîskar, şanovan besdari
festîvalê bin û dergeheke
dostayani bê vekirin. Helaqetî
çiqas zêde bibe pêşveçûna

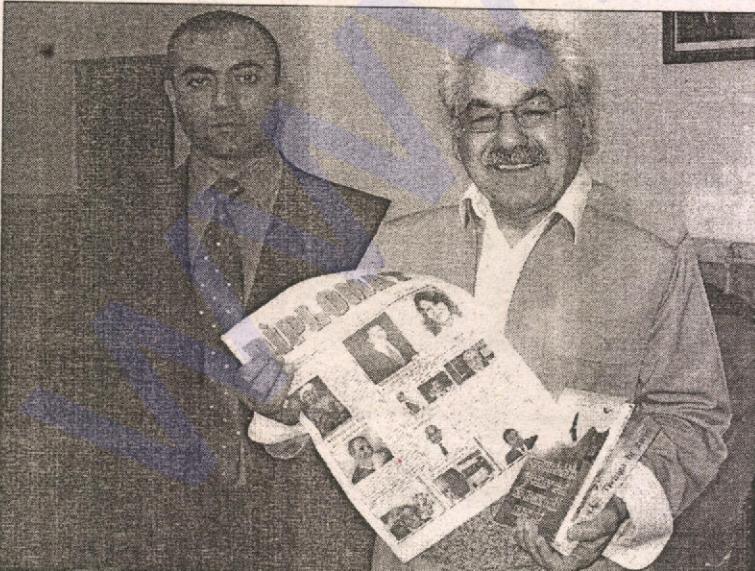
Kurdistanê sê mehan carek
konfîrans bêne amade kirin.

Hemu rewşenbîr û ziman-
zan lêkolînê bikin, plan û pro-
gramma xwe şirove bike, ser
wan şirova lêkolîn bêne
çekirin, hemu mijar bêne top
kirin weke kitêbegî bê
weşandinê û bê belav kirin.
Ser van rewşa kar û xebat biçe
bi wextekî kurt zimanekî
kurdî edebî wê derê hole eyji
peşvaçûneke.

(Dûmahi rûpêla 9-an)

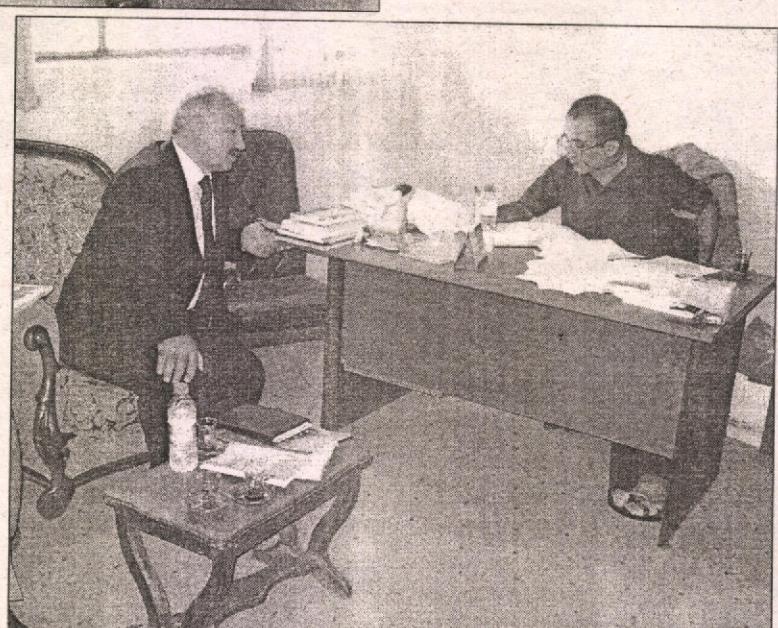

wejaya çand û hunerê wê pêş
bikeve. Em bawarin roja
pêşrojê festîvalen bona
zimanekî edebî wê bêne
amedekirin. Em dibînin wekî
hine rewşenbîr, zimanzan
dixwazi cûdatî bixinava
zimanê kurdî. Hê beşeke
Kurdistanê azad nebuye, lê
hine rewşenbîren me dewa
zarav u şîveyen zimanen
kurdî dikan. Lê em difikirin û
bawarin ku hemu rewşenbîren
gelê kurd wê bona zimanekî
edebî kar û xebatê wê pêşxin.

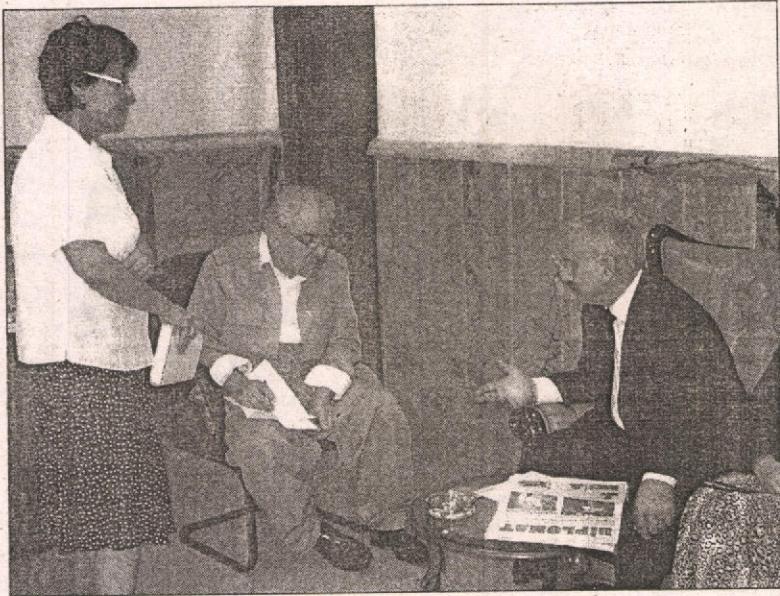

dostê gel hebe, pir baše. Usa
jî ji azerîya. Eva kareke pir
mezine hun dikan, buyerên

hurmeta me heye hemu
netewîyara, wusa jî tur-
kamanra. Li wezarata

û xebata çandî pêş bixin

(despêk rûpêla 8-an)

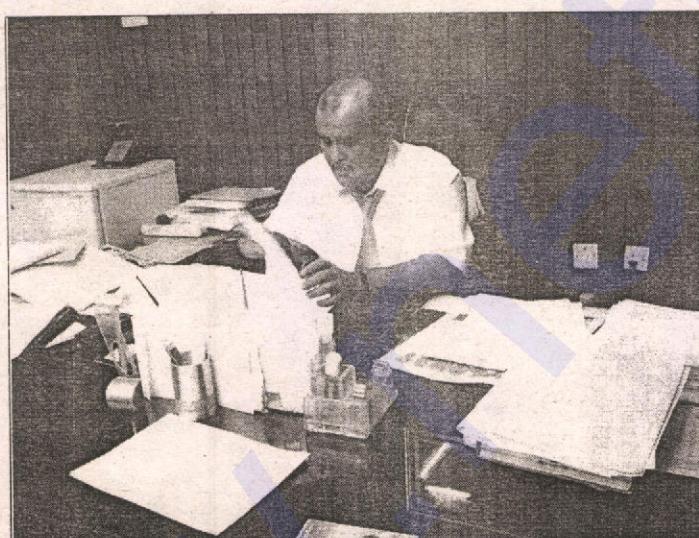
-Kek Felakeddîn, çê dibe wekî ji Azerbaycanê şandek rewşenbîr deweti festîvalê bikin?

-Pir fikireke pîroze emê Esed Erbîl agahdar bikin wekî, şandek rewşenbîr ji Azerbaycanê dewletî bikin, wê baştirbe. Yêku bêñ, rewşa Kurdistanê wê bibînin, pêşketina welatême, dewlemendîya Kurdistane bi çavenxwe bibînin û herin li welatê xwe propaqanda bikin. Hatina wan pir başê.

Kek Felakeddîn, bona kurdên Azerbaycanê ci program û projê we heye?

-Pişti sala 1991-a vîrda bi kar û xebatê Serok Mesud Barzanî û pêşmergehê qehremân li hêla Kurdistanê azadîk hatîye dest xistin, lê dijwarî pir bun.

Gelek kes bawer nedikir weki avêtin. Kurdistan rêzgar buye. Gelê Kurdistane waqas zext û zor ji destê

Seddamê faşîst titibû wekî dubare tikim, bawar netik welatêwî rizgar

bûye Herêmê Kurdistan, eva sê-çar sale hinek rewşa wî ber bi başiyêva diçe. Niha ji Rusiya, Azerbaycan, Corcîya, Kazaxstan, Tacîkstan û hemû cîhamê mrovênbazirgan, muhendis,

ulmdar dêñ, sêmînara dibin, agahi didine xwendevana. Pêwîste wextê konfîrans, fêstîval, sêmînar hatinê amade kirinê em çawa ji Surîya, Turkiya, Iran, Avropa gazî rewşembîra dikin, wusa jî gazî rewşenbirê kurdên Azerbaycanê bikin. Bila elaqetî çêbe, ji Kurdistanê ronakbîr herine Azerbaycanê ji Azerbaycanê ronakbîr bêne Kurdistanê ev buyer wekî bibe, wê pir baş û pîroz be. Ez hîvidarim berbi dostaniyê wê gavne pir baş wê bêne

-Kek Felakeddîn, em dereq enfalkirina Barzanîyan û tune kirina 180 hezar gelê kurd agahdarin, wusa jî hemu serhildanê gelê kurdan. Li ser van axan çiqas mirov bê şêhid kirin dîsa iro Barzanîyan jî, Helebçeyîyan jî hemu ser axêñ xwe jîyan dike. Lî gelê kurdên sovyête berê bê kîmya baran, bê bomba atomê bi medenî hatin tune kirin, bona van

buyara ci dikarin bêjîn? -Kurd hemu bêrra, bi rewşekî

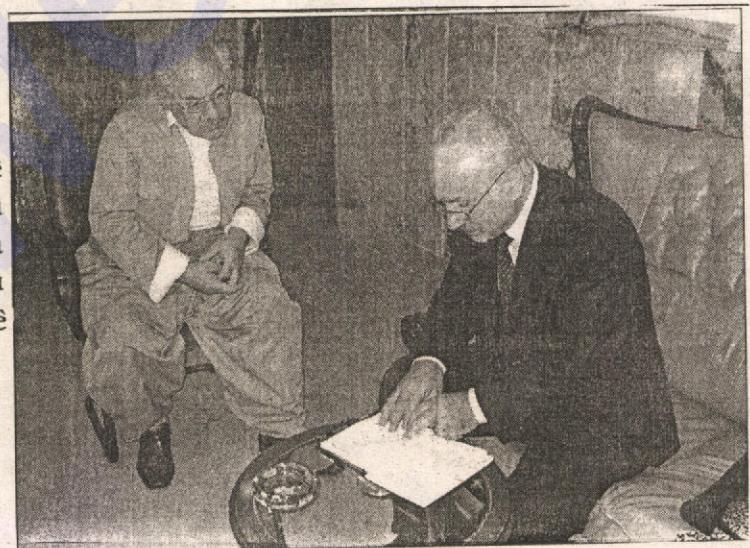
cuda-cuda hatîye asîmlya kirin, tune bêne zaz kirin, yê herî girîng koma folklorê heqneheq bê amade kirin.

nezanibunê ev şipûkana hatîye serê gelê kurd. Îdî dem hatîye, gerek kurdê cîhanê hevdu bigre. Sîyaseta gelle kurd û Kurdistanê belavi welatên cîhanê bikin. Buyerê rojê wedêda bigîhînîne cîhanê, elaqetiya qerm bi hevra çêbikin, dan-ustandin bi hevra hebin.

Çi gotinê kek Felakeddîn bona rewşenbîr, ulimdar, zanîyarîyê kurdên Azerbaycanêra heye?

Cara ewlin zor-zor pir xoşhalim hun iro hatine welatê xwe. Pir şame, li Azerbaycanê rojnamekî wusa der diçe, eva karekî pîroze. Li wê jî girîntir bila rewşa kurda baştir be, çêtir be. Wekî we rojname kirîye hefteyane, pir başê, ji cîhanê agahî bidine xwendevana eva ronakbîriye, ev jî bona gel pewîste. Wê baştirbe wekî folklor, çand hunerê kurdî pêş bikeve. Fêstîval bêne amade kirinê.

Hûn jî li welatê Azerbaycanê dikarin konfîrans, fêstîval amade bikin, ji avropaye, ji komara sovîtêye berê rewşenbiran dewetî wan civînan bikin wekî helaqetî bi hevra be çêkirin. Konsêr, şano bêne amede kirin, koma Dengbêjan, koma Govendê,

Gelê kurd bê folklor, bê sitaran nikare jîyanê bike. Folklor, ziman, erfedet ji deşte gel bê istendin ew gel ne yê jîyanê. Bona wê jî pêwîste çand û hunerê gelê kurd bigîhînîne hemu gelan û netewan. Gel zimanva, folklorva jîyanê tikan. Em bawarin hunê kar û xebata çandî pêş bixin.

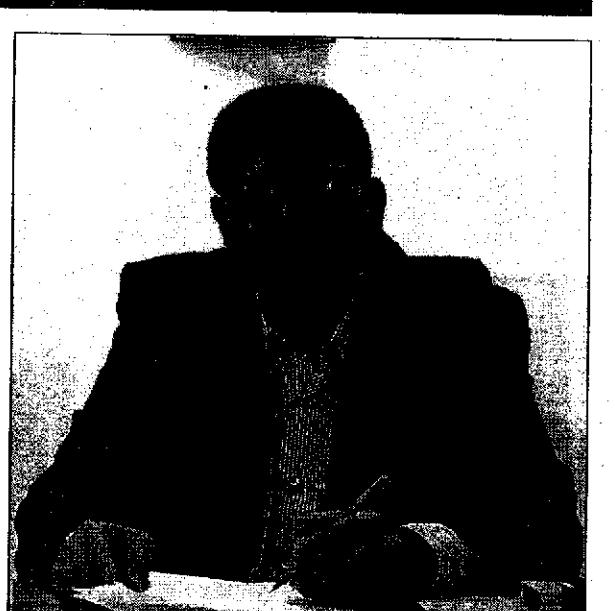
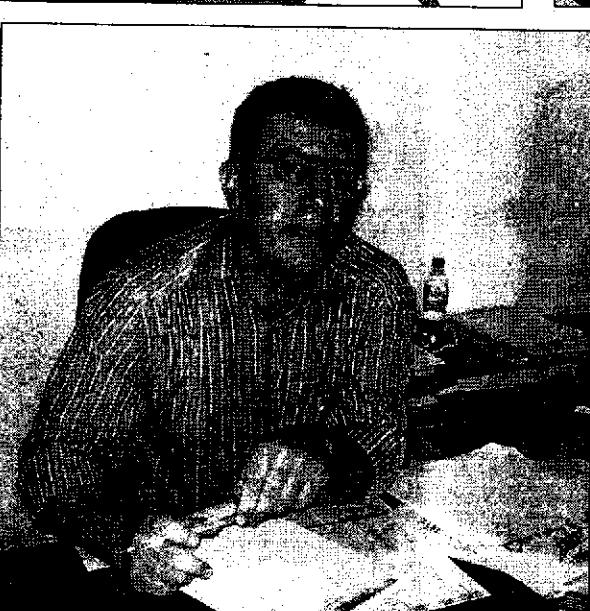
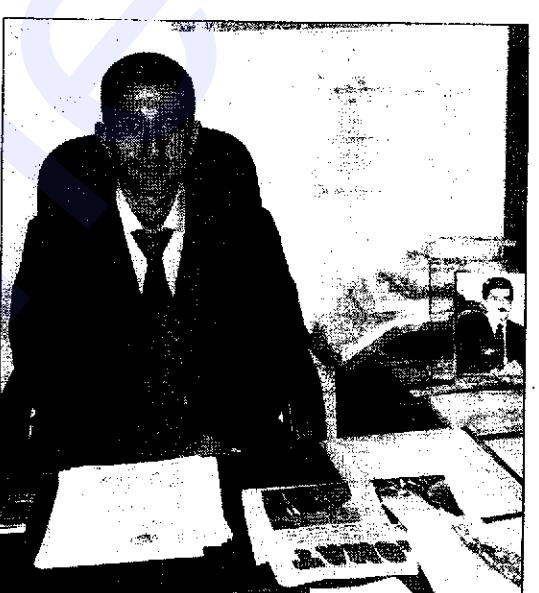
-Bona hevpeyvinê zor-zor supas, timê serkeftibin. Ew roj bibe wekî herçar parçen Kurdistanê azabe û kurd jî bigêjine armanca xwe.

-Em jî wera zor-zor supas dibêjim û serkeftinê dixwazim.

Rûpel amade kir: Tahir Silêman.

Bîranîn ji Kurdistana rengîn

Xalqımızın faciəsi: XOCALI

Xocalı -
XX əsrin
ürəkağ-
rından faciəsi, xalqımı-
zın qəm yükü,

bənövşə kimi boynunu
bükdü və fağır kör-
kəndə Tanrıının üzünə
baxdı. Ancaq Tanrı
ona rəhm etmədi, fəla-
kətə göz yumdu. Be-

dərd çuvalı... Azərbaycanın belini bü-
kən fəlakət acısı...
Xalqın ümid çırığı-
nı söndürən cəhən-
nəm küləyi... Bir

sözlə, Tanrı əzabı...
1992-ci il fevralın
26-da məmələkətimizin
bağında yumruq boy-

ləcə, həmin gün - fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Vətənin qır-
mazı çuxalı qızı Xocalı yandı, yox, yanmadı,
qan ağladı...

Bu da bəllidir ki,
Azərbaycan xalqı tarix
boyu ədalətsizliklərlə,
tükürpədən, bel

da sevgi çiçəyi olan
Xocalıda fəlakət baş-
verdi. Azğın düşmən
bu çiçəyin ləçəkləri-
ni üstündən qırımızı
xətt çəkdi - yəni tor-
pağımızı al qana boyadı.
Həmin gün Xocalı

bükən faciələrlə çox
üzləşib, lakin mübariz-
liyi, mərdlik və məta-
nəti ilə bütün sınaqlar-
dan uğurla çıxb, heç
vaxt düşmənə baş əy-
meyib.

Əlahəzrət tarixdən

məlumdur ki, xalqımızı
faciələrə düber
edən, təcavüzə məruz
qoyan çox vaxt məhz
ermənilər olmuşlar.

Bunu yaxşı bilirik
ki, ermənilərin 1988-
ci ilin fevralından baş-
ladıqları separatçılıq

şündən silinməyən fa-
ciələrdən biri kimi ta-
rrixə düşmüştür. Bu
faciə zamanı Xocalı
şəhəri xarabazara çev-
rilmiş, onun dinc sa-
kinləri gülə-baran
edilmiş, xeyli sayda
kişi və qadın əsir gö-

hərəkətləri, torpaqları-
mızı işgal etmək cəhd-
ləri mənfur niyyətləri-
nin davamıdır. Onların
ötən əsrin əvvəllerindən
başlayan əsl düş-
məncilik əməlləri bu
gün də davam edir.

Erməni təcavüzkar-
ları Dağlıq Qarabağda
çox vəhşiliklər, faciə-
lər törətmışlər. Xocalı
da bu vəhşiliyin canlı
sübutudur.

Ermənilərin və on-
lara havadarlıq edən
366-ci rus alayının
1992-ci il fevralın 25-
dən 26-na keçən gecə
Xocalıda törətdikləri
görünməmiş soyqırım
xalqımızın qan yadda-

türümüş, onlara gö-
rünməmiş işgəncələr
verilmişdir. O gecə
kəsilmiş əller, səyriy-

en qollar, bədəndən
ayrılmış başlar, doğ-
ranmış körpə cəsədlə-
ri, təcavüzün müxtəlif
əlamətlərini özündə
əks etdirən meyidlər
dünya ictimaiyyətinə
çox şey deyirdi.

Lakin...

Azərbaycanın
Xocalı yarası-
heç vaxt qaysaq

bağlamayacaq,
gələcək nesilə-
rin də qəlbini
göynədəcək bir
yara olacaqdır.

Cox təessüflər
olsun ki, həmin
faciənin baş ver-
diyi günlərdə res-

bu faciəyə siyasi qiy-
met verilmiş, günah-
karların adları açıqlan-
mışdır.

Xalqımız əmindir
ki, faciə qurbanlarının
qanı yerdə qalmaya-
caq, günahkarlar cəza-
larına çatacaq, işgal
olmuş torpaqlarımız
düşmən tapdağından
azad ediləcəkdir.

Hər il fevral ayında

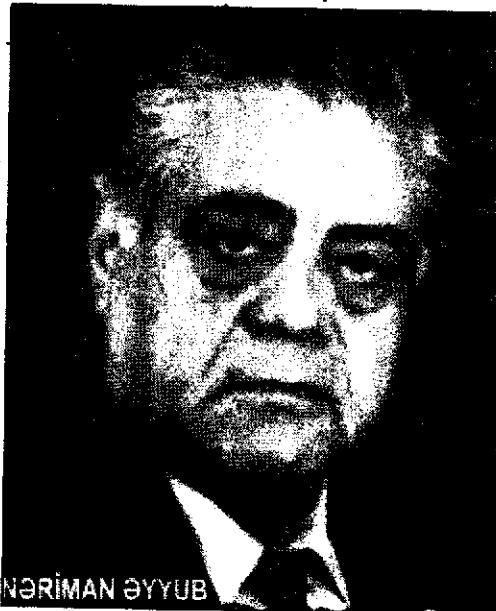

publikaya rəhbərlik
edənlər bu fəlakəti ki-
çik bir hadisə kimi
göstərmiş, faciə barə-

Xocalının işgal günü
xalqımız tərəfindən
ürəkağrısı ilə qeyd
olunur, faciə qurban-
larına Allahdan reh-
mət dilənir.

Bəli, hələ ki, bu-
nunla ağrı bürüyən
ürəklərə toxraqlıq ve-
ririk. İnşallah, gün gə-
ləcək, erməni tapdağ-
ında olan Xocalıda
bayram tədbirləri keçi-
recek, düşmənin vur-
duğu ağruları bu yurda
və bu yurdun insanla-
rına unutduracağıq.

Xocah bizim qeyrət
timsalımızdır. Onu
unutmağa haqqımız
yoxdur!

NƏRİMƏN ƏYYUB

Böyüdü

Körpelikdən taleh mənə gülmedi,
Kövrək oldum, göz yaşımı silmədi.
Zəhmət çekdim soyuqlarım bilmədi,
Qəm başında daşa-daşa, böyüdüm.

Yollarında tikan oldu, kol oldu,
Gah dar cığır, gah da geniş yol oldu.
Əziyyət çəkən ürək oldu, qol oldu,
Baxamadım qələm-qasa, böyüdüm.

Bir yar sevdim həle körpə yaşımda,
İllər keçir, yaşayır o başımda.
Söyləmişəm bilir öz yoldaşım da,
Qoymamışam əqlim çasa, böyüdüm.

İlk sevgidən sonra sevmədim daha,
Meylimi bağladım qadir Allaha.
Düşmənişəm nə amana, nə aha.
Çatdım artıq yetmiş yaşa, böyüdüm.

Tanrıñı mən yașadacaq holo də.
Mən olmuşam çoxlarına lolo də.
Vay o gına taleh mən "malədə"
Düşdüm neçə çotin qısa, böyüdüm.

İllər keçir, qocalıram gündəlik,
Ehtiyac da sıxır mən üstəlik.
Nəriman Əyyub az qalib ala çəlik,
Onda olacaq tamaşa, böyüdüm.

22.07.2007.

*Sinəm döndüsədə gur bulaqlara,
Nəğməm yetişmədi kar qulaqlara.
Qartal adı verdi yapalaqlara,
Kor kimi yan keçdi zəmvnə məndən.*

Hüseyin Kürdoğlu**Kor Kimi Yan Keçdi
Zəmvnə Səndən**

Yalqaq dünyasıdır, yalan dünyası,
Talançılıq edən talan dünyası.
Müftə çırpışdırın, kalan dünyası,
"Kor kimi yan keçdi zəmvnə" səndən.

Üstün idi hamidiñ istedadın,
Qartal qanadıdyi qolun, qanadın.
Fəqət maneçilik Kürdoğlu adın,
"Kor kimi yan keçdi zəmvnə" səndən.

Adları verdilər istedadsıza,
Yaxın dosta, bacanağa, baldızı.
Təsadüf yalançı hər "ulduza",
"Kor kimi yan keçdi zəmvnə" səndən.

Qulluq eylədilər qohumbazlıq,
Yaxşı baxmadılar olan azlıq.
Tarix boyu belə olub ay qağı,
"Kor kimi yan keçdi zəmvnə" səndən.

Sənəd dünyasında hündür qalasan,
Umandə vermirler necə alasan.
Min təcnis, bayati saldın yola sən,
"Kor kimi yan keçdi zəmvnə" səndən.

Rahat yat Hüseyn, kordu bu dünya,
Həqiqəti tutan tordu bu dünya.
Nəriman Əyyuba qordu bu dünya,
"Kor kimi yan keçdi zəmvnə" səndən.

08.02.2008.

Yad Yamaqdi

"Yad yamaqdi", söyleyibdir atalar,
Doğru həqiqətdir, bilirom mən də.
Təcrübədən keçiribdir babalar,
Təsdiqlənib ömür gəlib keçəndə.

Yaxın dostun olsa, yenə də yaddı,
Soyuq qohumun da yerini verməz.
Dostluq dilimizdə bir quru addı.
Dostlar qohumları eyləməz əvəz.

Mən elə bilirdim dostum canımdı,
Onu isteyirdim özünnən beter.
Sanırdım damarda axan qanımdı,
Xəstələnsən o hamidan tez yetər.

Xəstələndim, bütün qohumlar gəldi.
Bakıdan, kənardan, uzaq elliəndən.
Gəlib görüşdükce ürək dincəldi,
Həmin dost gelmedi, bilmedim nədən?

Soyuq həyat, soyudub insanları,
İllər dəst olan indii yan keçir.
Keçmiş kişilərdən qalmayıb yarı,
Narahat ürəyim bor şəyi seçir.

Nəyə lazıim uzla qısqı eyləmek,
Ürək yanmalıdır bıq məşəl kimi.
Dostlara daimi etnişəm kömək,
Nərimanam yene də mənəm səmimi.

27.01.2008.

Şəhid Xocalı

Üç yüz altmış altı, o vəhşi alay,
Qəflətən yeridi Xocalı üstə.
Qırıldı rus əskəri, o Hitlerə tay,
Qırıldı insanlar dəstəbədəstə.

Yazılışın tarixe Şəhid Xocalı,
Şaxtalı qış günü, minlərlə insan.
Mehf oldu çöllərdə, qaldı mələli,
Güllə dəydi, məşələrdə verdi can.

Alov göydən yağır, eşitmər Bakı,
Orada gedirdi kürsü davası.
Başa yaraşmayan həmin başdakı,
Eşitmər çöllərdə minlərlə yası.

Şəhid Xocalının harayılarını,
O qulağı "karlar" eşitmədilər.
Qorudular şəxsi saraylarını,
Xocalıya köməyə getmədilər.

Yaddan çıxdı Xan, Xocalı, Qarabağ,
Başda duran nə etdiyin bilmədi.
Qarabağda virən oldu baxça-bağ,
Çağırıldılar Xocalıya gəlmədi.

Xocalının amansız mehf olması,
Dünyaya yayılsın Böyük Soyqırı.
Sanki olsun Hüseyinin keçmiş yası,
Xalqın ürəyində ən dərin şirəm.

12.02.2008.

Rövşən Atakişioğlu

**ANA, MƏNI GECƏLƏRDƏ
TAPARSAN**

25-26 fevral 1992-ci ildə Xocalıda
erməni terrorizminin, erməni
vəhşiliyinin qurbanı olmuş 56 şəhid
balamızın faciəli ömürlərinə...

Əllerini şaxta vurub aparsa,
Külək ahib qucağından qoparsa,
Ana, məni gecələrdə taparsan
"Bala" deyib yuxularda gez məni.

Ağac olub sahillərdə ekilləm,
Aha dönüb göy üzünə çekilləm,
Ulduz-ulduz, işıq-işıq tökülləm.
Ana məni gecələrdə taparsan
"Bala" deyib yuxularda gez məni

Qarda, qışda, sərt ayazda geleçəm,
Ağ at üstə, bəmbəyazda geleçəm,
Neğmələnib neydə, sazda geleçəm,
Ana, məni gecələrdə taparsan
"Bala" deyib yuxularda gez məni

Kim yazmışdı qışməğimi, baxtımı?
Mənə qıyma olan qadan vaxtını
Ağ işqida bala gəzmək vaxtımı?
Ana, məni gecələrdə taparsan
"Bala" deyib yuxularda gez məni

Bir ölümle milyon qolbə yiğışdım.
Cüt geleçəm, ev-estiyi yiğışdır.
Belə gəlmək özü də bir naxışdı.
Ana, məni gecələrdə taparsan,
"Bala" deyib yuxularda gez məni
yanvar 2006

**AĞLAYIR, YOLUN
GÖZLƏYİR**

"Yazın gəlisiñi gözləyirdik. Elə
mühəsirə şəraitində, ermənilərin
açığına təm-təraqlı, zurna-qavalı
toyunu edəcəkdik. Qismət olmadı.
Kimi qınayım? Taleymi, qismətimi,
fələyimi, ermənim (bunların-sonuncularını Füzulinin
yenməyə gücləri yetməzd).
Bilmirəm, allahın yazılı belə imiş,
əlbət" - Füzuli Rüstəmovun
Azərbaycanın Milli Qəhrəmanının
elə qəhrəman bacısı kimi mərd,
mübariz Fıqırə Rüstəmovanının
dediklərindən...

Gərdəyi qurulmuş, evi bəzənmiş,
Xinası yaxılmış əlin gözləyir.
Şirnisi paylanıb coluq-cocuğun,
Qardaş, evimiz də gəlin gözləyir.

Bacının təhəri təhərdən çıxıb,
Ay da köç eyləyib səhərdən çıxıb,
Bu toyun sorağı səhərdən çıxıb,
Qayıt evimizə, əlin gözləyir.

İllər da ömürdən açılır dən-dən,
Gəlisi uzun çəkir, gedisi birdən.
Bacılar alışır qardaş dardindən,
Baxır əcəgina külən gözləyir.

Zamanın üzünü qarasi yansın,
Yamanın ciyəri - parası yansın,
Füzuli, dünəninin harası yansın,
Fıqırə ağlayır, yoluñ gözləyir.

**Vətən nəğməsiñən
uzaq ellərdə**

*Uzaq Macaristanda bayraqımızı
və xalqımızı təhzir etməyə səy
edən erməni zabitini möhv edən,
millətin qeyrətlə oğlu Ramil
Səfərovun haqlı duyğularına.*

Vətən nəğməsiñən qərib ellərdə,
Koroğlu harayı, Babək səsisən.
Soyuq zindanların qara üzünə -
Sən ölüm üzünə gülümsemisən.

Düşmənin saxlaşın oğul yasını,
Səsin buludları dağıdacaqdır.
Vallah, havalanmış "hay" diğəsimi.
Sən yumruqların sağaldacaqdır.

Senin vüqarını, dəyanətini,
Aylar yona bilməz, il eyə bilməz.
Yağının tökülen ümmanlıq qanı,
Sən bir telini ödeye bilməz.

Bu yurdun dəresi, yamacı, dağı,
Meşəsi, çəməni "Ramil"-deyir.
Bəharın xoncası, yazın xoncası
Göyərən səməni "Ramil"- deyir.

Qızlar bacın kimi verir sos-sosó
Dədələr, nənələr "Ramil"-deyir.
Oğullar doğulur sənin adında
Dünyadan gedənlər "Ramil"-deyir.

Ramili, Gərayı, Qorxınazı yoxsa.
Bu Vətən üçcə gün yaşaya bilməz
Namus bayraqını ar bayraqını.
Bu gündən sabaha daşıya bilməz.
Səhər açılacaq, dan sökülacek.
Səni alacaq, getirəcəyik.
Başımız üstündə bir bayraq kimi.
Alıb Qarabağa götürəcəyik.

Vətən nəğməsiñən qərib ellərdə,
Koroğlu harayı, Babək səsisən.
Əzizim, sən çox da uzaqda deyir,
Elə könlümüzdə, qəlbimizdəsen.

02.04.2007.

Danış görüm

Mən yatmadım yuxu görəm,
Yatmışansa, danış görüm.
İki çöpü ocaq üstə,
Atmışansa, danış görüm.

Bir ağrıyam söz adında,
Gəldim varaq qanadında.
Üreyini eşq odunda,
Ütmüsənə, danış görüm.

Bu yolları mənim kimi,
Öz-özüne qənim kimi,
Leyli kimi, Sənəm kimi,
Getmişənə, danış görüm.

Dinclik satıb, ağrı alıb,
Ahlarla ulduz salıb,
Yollarında çinar olub,
Bitmişənə, danış görüm.

Американский генерал грозит Турции

Командующий многонациональными силами в Ираке, американский генерал Давид Петравус направил в Пентагон телеграмму в которой говорится, что если Турция в ближайшее время не выведет свои войска с территории Ирака, то американские войска вынуждены будут дать им ответ. Об этом сообщает сайт www.nefel.com. Сообщается также, что президент Курдистана как главнокомандующий Силами обороны Курдистана лично руководит действиями пешмара, которые блокировали турецкую тяжелую технику. Моральный дух и боевая готовность пешмара находятся на высоком уровне.

Германия повышает статус своего представительства в Эрбите

Посол Германии в Ираке Мустафой.

Ганс Шумахер посетил в Эрбите офис правительства Курдистана по внешним связям и встретился с его руководителем Фаллахом

Ганс Шумахер сообщил, что Германия собирается повысить статус своей миссии в Эрбите и создать в Курдистане немецкий

культурный центр и расширить разносторонние связи. Фаллах Мустафа высоко оценил инициативы немецкого правительства.

Американцы не хотят ссориться с курдами

Правительство США полагает, что турецкое вторжение в Ирак - это "неправильная политика", заявил пресс-секретарь американских войск в Ираке. Официальная позиция США в отношении этой военной операции негативно сказывается на отношениях курдов к США, а это не в американских интересах, отметил он.

Россия и Турция говорили о курдах

Вчера в РИА-Новости прошла пресс-конференция турецкого министра иностранных дел Али Бабаджана, по итогам его визита в Москву. Корреспондент kurdistan.ru побывал на этой пресс-конференции. Вот его впечатления о ней. Бабаджан, не скрывая удовлетворения, рассказал о "долгих и плодотворных встречах" с российскими министрами энергетики и иностранных дел

Отношения бурно развиваются, торговые обороты растут, разрабатывается ряд совместных проектов в области энергетики, вплоть до атомных электростанций, которыми не прочь обзавестись Турция (и вообще, по мнению г-на Бабаджана, Россия и Турция в области энергетики - не конкуренты, а партнеры, потому что Россия - страна происхождения углеводородов, а через Турцию осуществляется их транспортировка). Только Косово наложило некоторую тень на эту идиллию, однако тут г-н Бабаджан выразился максимально дипломатично: у России своя позиция, и мы ее уважаем; но у Турции своя, и исходя из нее мы Косово вчера признали.

Однако же экономика, как подозревают, не была главной темой повестки дня переговоров. Именно об этом был один из первых вопросов министру: правда ли, что речь шла о согласии России на ввод войск в Ирак? Бабаджан ответил в том смысле, что и здесь достигнутое полное взаимопонимание. В сентябре во время сессии Генеральной Ассамблеи ООН он встретился с Лавровым и обсудил с ним эти вопросы. Кроме того, в рамках различных международных мероприятий он проинформировал Лаврова о нашей работе по борьбе с терроризмом, а также неоднократно информировал Лаврова о турецкой позиции. "Не наблюдается никакой негативной позиции Российской Федерации. Российская Федерация тоже

стала мишенью терактов и прекрасно понимает позицию Турции в борьбе с терроризмом". И дальше, как и следовало ожидать, набор штампов модной сейчас риторики: террор не имеет ни религии, ни расы, ни национальности; террор глобален; весь мир должен оказывать поддержку в справедливой борьбе Турции с террором; военные действия не направлены ни против Ирака и его народа, ни против курдов, ни на захват территории - Турция озабочена только и исключительно борьбой с терроризмом...

Неосознанно-ироническим комментарием к этим рассуждениям послужил вопрос азербайджанского корреспондента. Поскольку, якобы, эти самые террористы из РПК устроили свои базы в Нагорном Карабахе - то когда же, интересовался журналист из солнечного Азербайджана, Турция совместно с братской Национальной армией Азербайджана наконец проведет антитеррористическую операцию в Армении и Карабахе?

Многоопытный министр даже заерзнул, когда ему переводили это рассуждение. После чего расплылся в общих фразах о Минском процессе, резолюциях Совета Безопасности и недопустимости поддержки терроризма "любыми странами". Между тем, азербайджанец довольно кстати напомнил, что "борьба с мировым терроризмом" весьма часто - лишь модное прикрытие для корыстных политических гешефтов. В вопросах "сепаратизма" и "нерушимости границ" подобные вещи, в общем, давно ясны всем без слов. никого не удивляет, что Турция, борясь против "сепаратизма" курдов, одной из первых признала Косово, а еще раньше сама создала сепаратистскую республику на севере Кипра.

40 тысяч пешмерга готовы отразить любую атаку со стороны турецких войск

Dostani.com | Как заявил член Политбюро ПДК Мухаммад Мала Кадир, пешмерга готовы к любому развитию событий и находятся в полной боевой готовности. Вчера Масуд Барзани в своем заявлении отметил: "Если Турция посягнет на территорию Иракского Курдистана мы вынуждены будем объявить войну".

Лейла Зана призвала курдов уклоняться от службы в армии

Сегодня десятки тысяч курдов Диярбакыра вышли на улицы города и провели марш против военной операции в Иракском Курдистане.

От штаб-квартиры Партии общественной демократии (ДТП) демонстранты прошли три километра, после чего устроили митинг, на котором выступили мэр города Осман Байдемир и Лейла Зана. Когда Лейла Зана вышла на трибуну, народ устроил ей овацию. Лейла Зана со слезами на глазах призвала курдскую молодежь не идти в армию.

Наша справка. Недавно военная прокуратура Турции

начала составлять досье на 87 тысяч военнослужащих курдов.

Учитывая демографическую ситуацию в Турции, в ближайшие годы курды могут составить большинство среди турецких призывников.

Бюлент Эрсой: "Если бы у меня был сын, я бы не пустил его в армию"

"Все говорят, что родина не должна разделиться. Я не знаю в чем дело, но на моих глазах матери, родившие детей предают их землю. Разве это правильно?" Зрители встретили эти слова аплодисментами. После этого он продолжил: "Я не мать, и у меня нет детей

Но ради чужих интересов, я не хотел бы хоронить своих детей".

Другой член жюри, Абру Гюндеш, ответил на это: "Если бы у меня был сын, я бы не пустил его в армию", на что Бюлент Эрсой возразил: "после этого ты получишь труп своего сына". В результате, началась жаркая дискуссия.

РПК дает туркам отпор

военнослужащих. Сильный бой идет также в районе Чамчи, где турки высадили десант из 300 парашютистов... Район столкновений расширяется, бои идут также в приграничных районах Турции. Так, в районе Гявар (Чоламерк) произошел бой, в результате которого убит турецкий офицер Серка Джакал родом из Измира. Между тем, президент Турции Абдулла Гюль и премьер-министр Реджип Тайип Эрдоган срочно направились в Генеральный штаб, где проводят совещание по поводу хода операции. При этом президент Гюль отменил все запланированные встречи, в том числе с верховным муфтием Азербайджана Алишукуром Паша-заде.

Лайла Зана: "Курды подобны огню"

Партия Общественной Демократии (ДТП) созвала в Диярбакыре II чрезвычайный конгресс, на котором выступила Лайла Зана. Она резко осудила военную операцию. По ее словам: "курды теперь совершенно другие, и они не будут воевать друг против друга. Курды - как огонь: если к ним правильно подходить - они вас согреют, если неправильно - сгорите. По ее словам, Иран, Сирия, Ирак и Турция используют против курдов - насилие, а мировое сообщество говорит курдам, что сегодня - не время оружия, и оружие следует сложить. Тогда как вышеназванные государства убивают курдов с помощью самолетов, танков и всех видов оружия. "Действительно, время оружия закончилось. Но сначала эти государства должны прекратить использовать оружие против курдов и

прекратить политику уничтожения курдов". На конгрессе рассматривается вопрос об организации широкомасштабных акций протеста в Турции, при чем главную роль в их организации намерены отвести депутатам парламента от ДТП.

Курдистану нужны международные гарантии независимости и территориальной целостности

Вадим Макаренко, независимый военный аналитик 24 февраля 2008 Турция признала Косово и практически одновременно начала военную кампанию против (иракского) Курдистана. Может показаться, что Анкара действует противоречиво: признает самопровозглашенную независимость, с одной стороны, и принимает все меры, что Курдистан не получил независимость, что вполне может произойти с согласия Багдада в случае развода курдов, шиитов и суннитов в Ираке, с другой.

Ничего подобного. Это противоречит одно другому, если считать, что в случае Косово Анкара приветствует абстрактную независимость албанцев, но это не так: Турция поддерживает территорию, где возобладали, если не турецкие ценности, то в любом случае, территорию, которую удалось оторвать от Сербии и сделать ближе к Турции. В Анкаре преследуют цели максимального восстановления прежней османской славы: отсюда давление по всем азимутам.

Распад Югославии и расчленение сербской нации потенциально усилили Турцию на Балканах, но здесь возможности Турции ограничены Европой, поэтому в Анкаре считают, что

вполне возможный распад Ирака должен пройти по совершенно другому сценарию. Турция рассчитывает уже на собственный бенифис в Ираке. Этот сценарий предполагает присоединение территории, оторванной от Турции великими державами после первой мировой войны: по турецким представлениям, должна быть восстановлена историческая справедливость попранная империалистами. В чем-то Турция рассчитывает повторить недавний опыт воссоединившейся Германии или советский опыт воссоединения с Западной Украиной и Белоруссией накануне второй мировой войны.

Конечно, это будет непросто. Разрыв между войной в Заливе 1991 года и окончательным разгромом режима Саддама Хусейна в 2003 году создал паузу, во время которой обрело второе дыхание курдское национальное сопротивление, казалось бы, полностью уничтоженное Саддамом при полном безучастии международного сообщества, которое совершенно безучастно смотрело на действия Саддама как из Вашингтона, так и из Москвы, тогдаших лидеров мира в остальных

случаях конкурировавших между собой за мылые крохи территории. Сегодня курды относительно сильны, как никогда и впервые за многие века их борьба опирается на собственную государственность, хотя и в форме автономии, что существенно снижает возможности курдов обратиться к международной поддержке своей государственности. Но не стоит преувеличивать достигнутое. Слишком сильно Курдистан зависит от внешних факторов, с которыми он сам справиться не может. Курдам приходится лишь мечтать обрести международный статус, поскольку без гарантов мирового сообщества им не справиться с

потенциальным противником, каким является Турция. Международные гарантии безопасности от турецких происков. Но, признаем, что мало шансов получить такие гарантии. Единственная внешняя гарантия Курдистана - это слабый и рисковый развалиться Ирак. Это единственное прикрытие, в котором зияют огромные бреши. И внешние факторы действуют против курдов.

Основной внешний фактор - позиция США в отношении Курдистана. Как показывают события, в том числе и последних дней, США не будут препятствовать Турции в осуществлении ее замыслов в той мере, в какой это согласуется с интересами США на территории нынешнего Ирака. Нельзя исключать прямое участие турецких войск в оказании помощи американским войскам в "умиротворении Ирака". Это вряд ли потребуется, если на выборах в США победит Хилари Клинтон, которая выведет американские войска из Ирака (в этом случае Турция должна быть готова моментально заполнить вакuum), но если победит Джон Маккейн, то ему турецкая помощь могла быть крайне кстати. Маккейну придется несладко, потому что, если он победит, то Конгресс США всё равно останется в руках демократов. Здесь придется покрутиться, чтобы мобилизовать помощь, да еще при том, что европейские союзники США устали, что видно по Великобритании. Где Маккейну взять две-три дивизии для поддержания мира в суннитских районах? Только в Турции. Но турки не пошевелят и пальцем, пока не будут удовлетворены их претензии на север Ирака. Это показал 2003 год, сейчас положение у Турции еще более выгодное для заключение сделки с США. Сделка состоится, если еще не состоялась за счет курдов.

Британия призывает Турцию вывести войска с территории Ирака

В обращении британского министерства иностранных дел говорится: "Мы призываем Турцию как можно скорее вывести свои войска с территории Ирака и всеми силами стремиться к предотвращению жертв среди мирного населения".

Между тем США уже высказали озабоченность в связи с военными действиями Турции против Ирака. Произошедшее - это "не самая лучшая новость" для США, заявил заместитель помощника госсекретаря США Мэттью Брайза.

Еврокомиссия призывает Анкару к диалогу

Еврокомиссия признала право Турции на защиту от террористов, однако посчитала нужным призвать власти избегать "диспропорциональных мер", представитель исполнительной власти Евросоюза Кристина Надь также предложила "продолжать диалог со всеми заинтересованными сторонами". Хавьер Солана, находящийся сейчас в Словении, добавил, что для ЕС очень важна целостность Ирака.

Эрбиль закрыл границу с Турцией

В ответ на объявленное Турцией решение о начале сухопутной операции в Иракском Курдистане, Правительство Курдистана приняло решение закрыть пограничный пункт Ибрагим-Халил для всех транспортных средств, проходящих в Курдистан из Турции. Это решение будет действовать с 4 часов сегодняшнего вечера до 6 часов утра.

Замысел турецкого Генштаба, видимо, предполагает выход по направлению Мосул - Киркук к иранской границе в обход с юга основной территории Курдистана. Это позволит изолировать Курдистан от остального Ирака и начать его удушение. Это процесс планируется проводить путем расчленения Курдистана на части с административным размежеванием по косовскому принципу его территории по этническому или даже племенному признаку на 5-6 частей. Дальнейшая судьба Курдистана в этом случае может напоминать зону племен в Пакистане, в качестве которой и соответствующими последствиями превращения этой территории в деградирующую социальную и экономически резервацию для курдов он будет фактически, а может быть и формально присоединен к Турции, если план Анкары пройдет.

Уже сегодня нужны серьезные международные гарантии независимости и территориальной целостности (иракского) Курдистана, но мир, как никогда за последние годы, не склонен видеть проблемы Курдистана. Нет оснований думать, что существуют какие-либо универсальные принципы международного права, путая международное право с гражданским или уголовным, международное право не базируется на универсальные принципы и не предполагает единообразного проведения того или иного принципа, если это не касается личных прав или прав человека, в межгосударственных отношениях ничего подобного нет и быть не может.

Это еще один повод относиться с крайним беспокойством и серьезностью к набирающей обороты турецкой агрессии в отношении (иракского) Курдистана.

Курдистан близок к открытию фондовой биржи

Быть справочником для бизнесменов и инвесторов, которые хотят вложить капитал в область.

Фондовая биржа Курдистанского региона будет базироваться в Эрбиле, столице Курдистана, и она откроется независимо от того, утвердил ли Багдад планы сотрудничества, сказал в интервью каналу Курдистан-ТВ Хасан Хаурами, заместитель руководителя палаты в интервью агентству печати "Голос Ирака". Хаурами сказал агентству, что курдское правительство будет иметь 20% акций, чтобы

застраховать поддержку, тогда как остальные акции будут проданы согласно закону на рынке.

Он также сказал, что сунейманийское отделение палаты напечатало коммерческое руководство, чтобы проинформировать иностранных инвесторов об инвестиционных возможностях и местах инвестиций в области, содержащее все детали об организациях, имеющие отношение к инвестиционным проектам.

Сунейманий, культурной столицы Ирака.

Хорами также указал, что справочник был плодом 8-месячной работы и скоро будет издан.

Опубликован новый документ о помощи Сталина Иракскому Курдистану

ЦК ВКП (б) от 5 октября 1951 г., посвященное судьбе иракских курдов в СССР. В документе говорится: "Считать необходимым группу иракских курдов, проживающих в 6 областях Узбекской ССР в количестве 483 человек, возглавляемую Мулла Мустафа Барзани расселить на жительство в одном или двух районах Ташкентской области.

Обязать секретаря ЦК КП (б) Узбекистана Ниязова обеспечить жилищем и работой иракских курдов на предприятиях Садсовхозреста Министерства пищевой

промышленности; принять меры к улучшению материально-бытового положения и медицинского обслуживания иракских курдов, организовать среди них политко-воспитательную и культурно-просветительную работу, а также изучение ими сельскохозяйственной техники. Возложить на Министерство государственной безопасности СССР (т. Игнатьева) наблюдение и контроль за выполнением настоящего постановления и проведение среди иракских курдов группы Муллы Мустафа Барзани соответствующей работы".

Вышедший в свет в Москве сборник архивных документов "Лубянка: Сталин и МГБ СССР, март 1945 - март 1953" (М., 2007) впервые опубликовал постановление Политбюро

Мир о турецком вторжении

Правительство Турции должно уважать суверенитет Ирака и как можно скорее отзвать свои войска с территории соседнего государства. Об этом заявил сегодня министр иностранных дел Австралии Стивен Смит. По его словам, вне зависимости от численности турецких солдат, находящихся в Ираке, они должны отступить назад к своим границам. "Мы полагаем, что Анкаре следует избегать действий, которые бы могли дестабилизировать обстановку в отдаленных областях на севере Ирака", - отметил глава МИД.

Али Бабаджан: военная операция в Ираке дна

Министр иностранных дел Турции Али Бабаджан перед вылетом в Москву заявил турецким СМИ, что сухопутная операция в Ираке "в повестке дня", ее проведение "очень важно" и решение будет принято в зависимости от ситуации. Он также заявил, что воздушные операции продолжаются и будут

продолжаться.

На вопрос о контактах с президентом Курдистана Масудом Барзани он заявил, что определенные связи есть, и стороны всегда могут доносить друг до друга свои позиции; в этом вопросе нет препятствий. Он также продолжил, что Турция не до конца доверяет Масуду Барзани. Для того, чтобы доверие было полным, Барзани по его словам должен объявить РПК террористической организацией и предпринять более решительные шаги против нее.

Масуд Барзани потребовал от Буша остановить турецкое вторжение

Президент Курдистан Масуд Барзани срочной телеграммой, направленной президенту США Джорджу Бушу, потребовал от последнего вмешаться в события на турецко-иракской границе и потребовать от Турции прекращения военной операции. Об этом заявил на брифинге премьер-министр Курдистана Нечирван Барзани. Курдский премьер также сообщил, что представители Курдистана за рубежом направили ноты протesta лидерам многих европейских стран.

Он также заявил, что США заверяли лидеров Курдистана, что трансграничная операция закончится в конце минувшего года, однако уже третий месяц она не

только не заканчивается, но происходит ее эскалация. Н.Барзани также отметил, что гораздо слабее, чем заявления европейских стран. Мы надеемся, что

правительство Курдистана имеет полное право защищать своих граждан. Пока что жертв среди мирного населения не было, но из-за того, что были разбомблены мосты, нормальная жизнь в регионе была нарушена. "Мы не хотим становиться ни на чью сторону в этом конфликте, но если атакуют нас, то мы будем сопротивляться" - заявил Н.Барзани. "Мы не хотим воевать с Турцией, так как Турция в тяжелые дни оказала нам помощь. Мы считаем Турцию своим соседом.

Мы также недовольны правительством Ирака за то, что его протест был гораздо слабее, чем заявления европейских стран. Мы надеемся, что

проблема будет решена мирным путем, и предлагаем возобновить переговоры по этому вопросу между США, Анкарой, Багдадом и Эрбилем". Характеризуя позицию вовлеченных в конфликт сторон, он заметил: "В то время как Турция вторгается, американцы говорят ей "О'кей, а Багдад молчит". Позиция же Регионального правительства в отношении РПК по его словам осталась такой же, какой была. Мы выступаем против того, чтобы с нашей территории атаковались соседние страны.

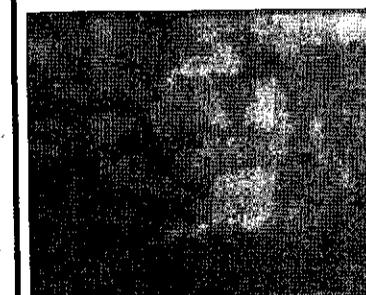
Американцы не хотятссориться с курдами

Правительство США полагает, что турецкое вторжение в Ирак - это "неправильная политика", заявил пресс-секретарь американских войск в Ираке. Официальная позиция США в отношении этой военной операции негативно сказывается на отношениях курдов к США, а это не в американских интересах, отметил он.

Курдский лидер призвал поднять восстание в Турции

Бахоз Эрдал, командующий армией курдских повстанцев в Турции, призвал курдов, живущих в турецких городах, поднять восстание против властей в ответ на ввод турецких войск в северный Ирак. Об этом сообщило в воскресенье близкое к РПК агентство "Фират" "Если они хотят уничтожить нас, мы должны сделать жизнь в их городах невыносимой", - заявил Эрдал, передает Reuters.

Сбит турецкий вертолет

На севере Ирака повстанцы из Курдской рабочей партии /КРП/ сбили вертолет турецких ВВС "Кобра". Как сообщили сегодня представители Народно-освободительной армии Курдистана /НОАК/ - военного крыла КРП, боевая машина уничтожена в субботу в ходе вооруженных столкновений повстанцев с регулярными войсками Турции.

На севере Ирака открывается турецкий университет

Университет, который откроется в городе Ербиль, стал проектом турецких преподавателей-добровольцев. ВУЗ распахнет свои двери первым студентам уже в следующем учебном году. После турецких предпринимателей, крупных инвесторов иракской экономики, свой вклад решили внести и преподаватели. Университет откроется на базе частного колледжа Ишик, уже 14 лет ведущего успешную образовательную деятельность. Глава автономной области Курдистан Нечирван Барзани и министр высшего образования Идрис Хади Салих дали свое официальное разрешение на образовательную деятельность

турецкого университета.

Идрис Хади Салих лично приехал в Ирбиль, чтобы сообщить директору колледжа Ишик Талипу Бююку радостную новость и передать документ, подтверждающий решение о создании университета. "Открытие университета положительно отразится на развитии региона. Колледж Ишик успешно работает уже долгое время. Мы, руководство края, поддерживаем дальнейшее развитие школ и вузов. Мы давно думали об открытии в городе университета. У Турции есть прекрасный опыт в поддержании образовательных проектов", - передает слова Салиха Sabah.

Военная операция на севере

Ирака стала причиной охлаждения двусторонних отношений. Создание университета должно сделать свой вклад в перелом ситуации в турецко-иракских отношениях. Вместе с тем, Турция не единственная страна, развивающая образовательные проекты с Ираком. За энергетическими договорами между Ираком и европейскими странами в образовательную сферу страны были сделаны значительные вложения. До Турции свои образовательные проекты в Ираке реализовали США, Ливан и Франция. Сейчас в регионе ведут образовательную деятельность 6 государственных и 4 частных университета.

ДИПЛОМАТ

ЯОСЛАЕДНЯЯ
страница

№ 03-04 (79-80) 01-29 февраля 2008 ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани: вопрос РПК – внутреннее дело Турции

Телеканал «Аль Арабия» взял интервью у президента Курдистана Масуда Барзани, который подверг резкой критике безразличие правительства Нури Аль-Малики к турецким бомбардировкам Курдистана. По его мнению Правительство слабо и нуждается в коренной реорганизации. Он подчеркнул, что в Курдистане вопреки турецким утверждениям нет ни боевиков, ни баз РПК. «Мы не можем постоянно обращать внимание центрального правительства на нарушения суверенитета страны со стороны Турции, которая топчет суверенитет Ирака.

В конце концов, всему есть пределы, и если атаки Турции будут продолжены, мы тоже примем свои меры» По его мнению, вопросах об РПК – это предлог, тогда как истинные цели Турции иные. Он также заявил, что готов сотрудничать и вести переговоры с Турцией, чтобы найти

политический и мирный путь решения этого вопроса. «Вопрос РПК – это внутренний вопрос Турции, и руководство Иракского Курдистана не имеет к этому никакого отношения» - подчеркнул он.

Турецкие интеллигенты призвали президента решить курдский вопрос

100 наиболее видных представителей интеллигенции Турции встречаются сегодня с президентом Турции Абдуллой Гюлем, чтобы передать ему письмо по курдской проблеме. В письме предлагается найти пути ее

решения. Представители интеллигентии выступают против запрещения Партии Общественной Демократии, отмечая, что такой шаг еще больше усугубит кризис в этом вопросе и явится ударом по демократии. Так же отмечается, что существуют курды, которые хотят утверждать свою идентичность политическими средствами, и им следует разрешить иметь свою партию.

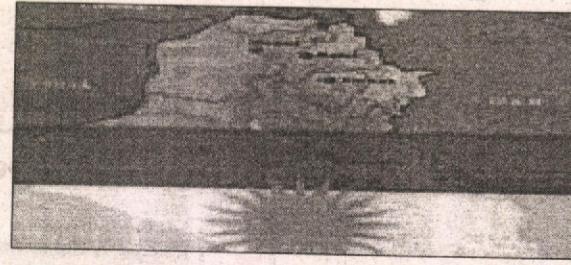
«Мы обсуждаем курдский вопрос с США и европейцами, но к сожалению не обсуждаем его напрямую с теми курдами, которые представляют эту сторону, в частности с ДТП. Мы считаем такое положение недопустимым», - говорится в

документе.

«Курдский вопрос может решиться только в случае, если мы будем слушать все стороны и друг друга, и такие террористические акты, как произошедший недавно в Дильтакыре, не должны закрывать путь для продвижения в этом направлении. Отсутствие решения этого вопроса демократическим путем усиливает силы, которые выступают за насилие» - уверяют авторы письма и призывают президента сыграть активную роль в решении вопроса. «Если мы ставим целью разоружить РПК, то для этого необходимо, чтобы отдельные личности ушли с аренды».

Бюджет Курдистана: 7,7 млрд. долларов

Представитель министерства по экономике и финансам Правительства Курдистана Дильшад Осман вчера объявил, что бюджет Курдистана до 2008 г. составит 7,7 миллиарда долларов. Из них 6,4 миллиарда долларов – это 17-процентная доля Курдистана из

ТЭСІСЧІ ВЕ BAŞ REDAKTOR:
TAHIR SÜLEYMAN

İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TAHIR SİLEMAN

УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН

Tel: +994 50 352-33-18

Azərbaycan şöbəsinin redaktoru:
NƏRİMAN ƏYYUB

Xüsusi müxbir:
RAMİZ CƏBRAYILOV

Müəlliflərin mövqeyi redaksiyanın mövqeyi
ilə üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri, 40
Küçə S.Mehmandarov ev 25, mənzil-17

Navnisan: Bakú 40 soqaq
S.Mehmandarov xanı 25 mal-17

Адрес: Баку 40, улица.
С.Мехмандарова дом 25 кв-17

e-mail: diplomat_gazeti@box.az
Şəhadətnamə: N FŞ 005004966

BUSB-un 2 saylı
Sabunçu rayon filialı
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Qəzet "Azərbaycan"
Nəşriyyatında çap edilib.
Sifariş: 2081
Tiraj: 1000